

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA FINANCIRANJA
PLAVALNEGA KLUBA OLIMPIJA**

Ljubljana, junij 2008

DEJAN HERCIGONJA

IZJAVA

Študent Dejan Hercigonja izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Marka Hočevarja in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 27. junij 2008

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 NEPROFITNE ORGANIZACIJE	2
1.1 Opredelitev neprofitnih organizacij	2
1.2 Tipologija neprofitnih organizacij.....	4
1.3 Zakonski okvir neprofitnih organizacij	5
1.4 Računovodski okvir neprofitnih organizacij	9
2 FINANCIRANJE ŠPORTA V SLOVENIJI	12
2.1 Značilnosti financiranja storitvenih športnih organizacij v Sloveniji	12
2.2 Viri financiranja športa v Sloveniji	14
2.3 Javna sredstva.....	15
2.3.1 Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji.....	15
2.3.2 Državni proračun.....	16
2.3.3 Financiranje športa iz proračuna lokalnih skupnosti.....	17
2.3.3.1 Financiranje in analiza športa v Mestni občini Ljubljana	18
2.3.4 Fundacija za šport.....	23
2.4 Zasebna sredstva	24
2.4.1 Sponzorstvo in donacije	24
2.4.2 Izdatki gospodinjstev.....	27
2.5 Možnosti povečanja prihodkov športnih društev	29
2.6 Ugodnejša davčna zakonodaja	29
3 PLAVALNI KLUB OLIMPIJA	33
3.1 Predstavitev plavalnega kluba Olimpija.....	33
3.2 Viri financiranja plavalnega kluba Olimpija.....	34
3.3 Financiranje športne prireditve MIKLAVŽ 2006	39
3.4 Težave pri delovanju in možnosti za izboljšanje financiranja in s tem delovanja organizacije	40
SKLEP	41
LITERATURA IN VIRI	43

KAZALO SLIK

Slika 1: Primerjava prihodkov vseh športnih organizacij in prihodkov športnih društev in zvez.....	13
Slika 2: Letni program športa v Sloveniji za leto 2007.....	17
Slika 3: Prihodki športnih društev s sedežem v Mestni občini Ljubljana v deležu BDP in deležu glede na skupne prihodke vseh športnih društev	19
Slika 4: Izdatki za šport na prebivalca v mestnih občinah v letu 2006	20
Slika 5: Primerjava proračunov MOL za področje športa od leta 2001 do 2007.....	22
Slika 6: Višina razdeljenih sredstev Fundacije za šport od leta 2000 do leta 2008 (v EUR)..	23
Slika 7: Ocena prihodkov od prodaje storitev športnih društev v letu 2004 (v EUR)	25
Slika 8: Prihodki društev po športnih panogah v letu 2005	26
Slika 9: Izdatki gospodinjstev za storitve, ki jih lahko ponudijo športna društva v letu 2004 (v EUR)	28
Slika 10: Dodeljena proračunska sredstva MOL-a plavalnemu klubu Olimpija od leta 2003 do 2007.....	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Shema razdelitve neprofitnih in profitnih organizacij.....	6
Tabela 2: Struktura športnih organizacij in struktura prihodkov v letu 2005	13
Tabela 3: Celotni izdatki za šport v letu 2004.....	14
Tabela 4: Naloge nacionalnega in lokalnega pomena po področjih športa.....	15
Tabela 5: Organizacijska struktura športnih organizacij, izid poslovanja v letu 2006 in struktura zaposlenih.....	18
Tabela 6: SWOT analiza športa v Ljubljani.....	21
Tabela 7: Primerjava proračunov MOL za področje športa od leta 2001 do 2007	22
Tabela 8: Število sofinanciranih programov Fundacije za šport od leta 2002 do 2008	24
Tabela 9: Struktura izdatkov gospodinjstev za športne storitve v letu 2004.....	27
Tabela 10: Povprečna letna porabljena sredstva gospodinjstev v Sloveniji za leto 2000, 2002, 2005 (v EUR)	28
Tabela 11: Izkaz poslovanja PKO v letu 2006 in 2007(v EUR)	34
Tabela 12: Viri prihodkov PKO v letu 2007	35
Tabela 13: Primerjava prihodkov PKO v letu 2006 in 2007.....	35
Tabela 14: Sredstva MOL ki jih je PKO dobil na razpisu leta 2007.....	36

UVOD

Šport je pomembna dejavnost vseh starostnih skupin in vseh kategorij prebivalstva. Športna vzgoja in ukvarjanje s športom ima poleg samega tekmovalnega značaja tudi izredno pomemben preventivni vpliv pri zagotavljanju zdravega načina življenja, dokazano pripomore k odvrčanju, predvsem mlajših, od nespametnih dejanj, vzgaja v duhu zdrave tekmovalnosti in spoštovanju nasprotnika ter nenazadnje sooblikuje kulturo obnašanja in vedenja v družbi. Znani rek »zdrav duh v zdravem telesu« se odraža in vsakič znova potrjuje že stoletja.

Športniki, športni klubi, društva in organizacije si danes ne morejo zagotoviti uspešnega delovanja brez pomoči države in sponzorjev, ki s finančnimi sredstvi pomagajo športnikom in razvoju športa nasploh. Jasno je, da profesionalci danes ne morejo preživeti brez sponzorjev, ki izdatno podpirajo šport. Vlaganje v šport se obrestuje iz več razlogov: pomoč športnikom pri doseganju boljših rezultatov, promoviranje države v svetu, prikazovanje zdravega načina življenja. Z vlaganjem v šport je tudi zunanja podoba podjetja predstavljena širši javnosti, pri čemer lahko pride do večjega zanimanja potrošnikov za podjetje, ki svoja sredstva vlaga v šport. Šport in gospodarstvo tako postajata vse bolj tesna partnerja, kar daje športu neodvisnost in samostojnost.

Osnovni namen diplomskega dela je celovito in sistematično analizirati financiranje športa v Sloveniji. S pomočjo praktičnega primera je cilj pokazati, da so trenutne razmere za šport v Sloveniji slabe in da večina športnih društev v Ljubljani nima pred seboj prav svetle prihodnosti.

Diplomsko delo je razdeljeno na tri poglavja. V prvem poglavju sem predstavil opredelitev in tipologijo neprofitnih organizacij, opredelil pa sem tudi zakonski in računovodski okvir neprofitnih organizacij.

Sledi najbolj obsežni del naloge, poglavje o financiranju športa v Sloveniji. V njem opišem nekaj značilnosti financiranja storitvenih športnih organizacij v Sloveniji, v nadaljevanju pa vire financiranja razdelim na javne in zasebne. Pri financiranju športa s strani lokalnih skupnosti sem kot primer vključil Mestno občino Ljubljana, kjer pa sem poleg analize financiranja ocenil tudi stanje športa v njej. Na koncu poglavja so opisane možnosti povečanja prihodkov športnih organizacij in izboljšave davčne zakonodaje, ki bi bistveno izboljšala položaj oseb, ki se ukvarjajo s športom v Sloveniji.

Zadnji del naloge obsega praktični primer, kjer sem uporabil okvir iz predhodnih poglavij ter z njegovo pomočjo analiziral financiranje plavalnega kluba Olimpija. Na začetku poglavja je predstavljen plavalni klub Olimpija, sledijo viri financiranja kluba, kjer je opisan problem financiranja s strani javnih virov. Sledi tudi predstavitev financiranja tradicionalnega plavalnega mitinga s strani kluba, na koncu pa obravnavam še težave pri delovanju in možnosti za izboljšanje financiranja in s tem delovanja plavalnega kluba Olimpija.

1 NEPROFITNE ORGANIZACIJE

1.1 Opredelitev neprofitnih organizacij

Organizacije lahko razumemo kot ciljne združbe ljudi in so izid delitve dela, ki je temelj dosežkov človeške civilizacije. Organizacije so zelo različne. Ena možnih delitev je na pridobitne in na nepridobitne organizacije. Neprofitna organizacija pa je kot vsaka druga ustanovljena za doseganje smotrov ustanoviteljev oziroma lastnikov (Trunk Širca & Tavčar, 1998, str. 2, 37). Temeljni smoter neprofitnih organizacij ni donosnost, kakor pri profitnih organizacijah, ampak so smotri neprofitnih organizacij nepridobitni, niso neposredno merljivi v denarju ter so raznoliki, kot so različni interesi udeležencev teh organizacij.

Neprofitne organizacije so zelo pomemben del sodobne družbe, zato je ključno razumevanje razlogov za njihov obstoj in njihovega razlikovanja od drugih profitno naravnanih organizacij. Odsotnost profitnega motiva v neprofitnih organizacijah pogosto povzroča nejasno opredeljeno poslanstvo in rezultate poslovanja, ki jih ni mogoče meriti. Neprofitne organizacije so najpogosteje ustanovljene z namenom, da bi klientom zagotavljale storitve, ki jih je širša družba spoznala kot zelo dragocene in jih profitno usmerjene organizacije ne morejo ali pa nočejo zagotavljati širši družbi. Vendar je preučevanje uspešnosti poslovanja neprofitnih organizacij zgolj na podlagi njihovega ekonomskega prispevka k družbi zelo neutemeljeno, saj so le-te oblikovane z namenom, da poslujejo v razmerah, v katerih profitne organizacije ne bi preživele (Dimovski, 2002, str. 694).

Pojem neprofitna organizacija zajema dve temeljni vrsti organizacij (Kolarič, Megluč Črnak & Vojnovič, 2002, str. 27):

- ene so javne neprofitne organizacije - to so s strani javnih avtoritet ustanovljene organizacije, ki služijo javnemu interesu,
- druge pa so zasebne neprofitne organizacije - so je s strani zasebnih fizičnih in pravnih oseb ustanovljene organizacije, ki lahko služijo tako javnemu kot tudi skupnemu interesu; v obeh primerih gre za legitimno operacionalizacijo splošnega družbenega interesa.

Neprofitne organizacije v najširšem pomenu zajemajo državne, regijske in lokalne organe oblasti, bolnišnice, muzeje, združenja, ustanove, kulturne institucije, verske skupine, dobrodnele organizacije in druge podobne organizacije. V literaturi naletimo na številne opredelitve in izraze o neprofitnih organizacijah. Avtorji jih večkrat poimenujejo kot organizacije z negospodarskimi cilji delovanja, torej kot neprofitne oziroma nepridobitne organizacije, ki sestavljajo nepridobitveni sektor.

Po drugem vidiku so neprofitne oziroma nedobičkonosne organizacije skupni pojem za javno upravo, za družbene dejavnosti in za prostovoljne organizacije, ki poslujejo brez dobička ali

pa z njim, vendar cilj njihovega poslovanja ni dobiček; če pa do njega pride, se le-ta vlaga nazaj v dejavnost organizacije in služi kot sredstvo za razširitev te dejavnosti ali za dvig kvalitete storitev (Rus, 1994, str. 959).

Razlogov za obstoj neprofitnega sektorja v ekonomiji je več. Prvič skupnosti povprašujejo po zadovoljevanju potreb storitev in dobrin, ki jih sicer profitno usmerjene organizacije ne zagotavljajo. Drugič, zasebne neprofitne organizacije prejemajo od skupnosti določene koristi, ki jih kot zasebne profitne organizacije ne bi mogle prejemati. Največja taka korist je opravičilo plačila davčnih obveznosti. Razlog za oprostitvev plačila davka se skriva v tem, da zasebne neprofitne organizacije večinoma opravljajo storitveno dejavnost, od njih pa se pričakuje, da bodo morebitne presežke prihodkov nad stroški in izdatki porabljale za izboljšanje kakovosti storitev ali za znižanje cen samih storitev.

Neprofitni sektor lahko definiramo kot sektor, ki vključuje širok spekter organizacij s petimi ključnimi karakteristikami:

- organizacije so formalno ustanovljene,
- so ločeno organizirane od državnih organov,
- neprofitna naravnost,
- so samostojne pri vodenju poslovanja,
- temeljijo na prostovoljnosti.

V sodobnem svetu zavzemajo neprofitne organizacije vse pomembnejše mesto, saj so kot vse ostale organizacije:

- sredstvo za doseganje ciljev ustanoviteljev oz. lastnikov,
- ciljna združba sodelavcev za doseganje njihovih ciljev,
- stikališče interesov udeležencev, to je vseh, ki imajo pomembne interese v stanju in delovanju organizacije.

Nekateri opredeljujejo neprofitne organizacije kot »nepodjetja«, saj trdijo, da se neprofitne organizacije razlikujejo od podjetij (profitnih organizacij) v tem, da cilj njihovega delovanja ni ustvarjanje dobička. S tega vidika lahko opredelimo neprofitno organizacijo kot zasebno ali javno organizacijo, katere temeljni cilji niso usmerjeni k ustvarjanju profita, ampak k uresničevanju drugih, družbeno bolj sprejemljivih ciljev. Ključno je, da je treba na neprofitne organizacije gledati s pozitivnega vidika, saj ogromno prispevajo k civiliziranemu načinu življenja in tvorbi civilne družbe. Neprofitne organizacije podpirajo in razvijajo najvišje vrednote vsake civilizacije: znanje, umetnost, dobrotelost in svobodo (Dimovski, 2002, str. 696).

Bistvo neprofitne organizacije ni v tem, da ne bi smele ustvarjati dobička pri svojem poslovanju, ampak v tem da ga ne smejo izplačevati lastnikom, torej ne morejo z njim prosto razpolagati. Številne neprofitne organizacije smotrno gospodarijo in sredstva, ki jih privarčujejo, nenehno investirajo v vsebino in nadaljni obseg svoje dejavnosti. Neprofitno

organizacijo je treba razumeti kot splošen pojem, še bolje kot koncept, model izvajanja javnih oziroma socialnih družb in ne kot neko posebno organizacijsko obliko. Poleg podjetij torej obstajajo v družbi tudi neprofitne organizacije, katerih temeljni cilj ni doseganje ekonomskega rezultata. Neprofitne organizacije imajo torej drugačne temeljne cilje, kakšni so, pa je odvisno od zvrsti neprofitne organizacije (Žnidaršič Kranjc, 1996, str. 11).

1.2 Tipologija neprofitnih organizacij

Tipologija vseh gospodarskih entitet omogoča boljšo predstavo neprofitnih organizacij. Celovito razvrstitev vseh organizacijskih entitet lahko izoblikujemo na osnovi naslednjih kriterijev (Kolarič, 2002, str. 26):

- kriterij cilja, misij,
- kriterij ustanovitelja/lastnika,
- kriterij formalno pravnega statusa,
- kriterij izvajalca aktivnosti.

Prvi in najsplošnejši kriterij je kriterij ciljev, namenov in poslanstva organizacije, ki vse organizacije deli na profitne in neprofitne. Namen profitnih organizacij je povečanje dobička lastnikov organizacije, medtem ko je poslanstvo neprofitne organizacije delovanje v javno dobro. Bistvo javnega dobra je pravica vseh, da ga v skladu s pogoji, določenimi z zakoni, uporabljajo. Tako opredeljeno poslanstvo neprofitne organizacije ne izključuje pridobivanja dobička, izključuje le njegovo distribucijo med ustanovitelje in člane. Dobiček neprofitne organizacije je v celoti namenjen za uresničevanje poslanstva organizacije.

Drugi kriterij, kriterij ustanovitelja, loči neprofitne organizacije na javne, vladne neprofitne organizacije, katerih ustanovitelj je vlada oziroma država ter na zasebne, nevladne neprofitne organizacije, katerih ustanovitelj je zasebni sektor.

Glede na tretje merilo, ki se nanaša na tako ali drugače formalno-pravno priznani neprofitni status, je mogoče vse neprofitne organizacije razdeliti na dve temeljni skupini: na skupino tistih, ki jim je formalno-pravno priznan status delovanja v javnem interesu in na skupino tistih, ki delujejo v skupnem interesu svojih članov.

V skupini tistih zasebnih neprofitnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu, so najpogostejši naslednji formalno-pravni tipi: društva/združenja (ki delujejo v dobro posameznikov in skupin izven samih organizacij), zasebni zavodi, funkcije /skladi, socialna podjetja, verske /cerkvene organizacije, itn.

Znotraj skupine tistih zasebnih neprofitnih organizacij, ki delujejo pretežno v skupnem interesu članov, pa lahko prepoznamo članske klube in društva/združenja, članske zadruge/kooperative, zbornice in druga poslovna združenja, sindikate, politične stranke, itn.

Četrty kriterij po izvajalcu aktivnosti, deli zasebne neprofitne organizacije na:

- čiste profesionalne neprofitne organizacije,
- čiste prostovoljne neprofitne organizacije,
- mešane neprofitne organizacije.

V tej vlogi lahko v organizaciji nastopajo polno ali delno zaposleni strokovnjaki, dejavnosti organizacije pa lahko izvajajo samo prostovoljci ali oboji: prostovoljci in profesionalci (strokovnjaki) (Kolarič, 2002, str. 27).

1.3 Zakonski okvir neprofitnih organizacij

Poimenovanje »neprofitni« v Sloveniji temelji na definiciji neprofitnosti: »Z neprofitnostjo ne razumemo tistega delovanja, med katerim se ne ustvarja dobička, ampak tisto, kjer se razlika med prihodki in odhodki ustvarja, vendar se ne deli niti med lastnike niti med člane niti si ga ne sme deliti uprava ali drug organ pravne osebe, ampak se dobiček oziroma presežek prihodkov nad odhodki lahko uporabi le za financiranje dejavnosti oziroma namena, za katerega je ustanovljena pravna oseba« (Šporar, 2002, str. 2). Neprofitna dejavnost je omenjena v Zakonu o zavodih (1991), Zakonu o gospodarskih družbah (2006), Zakonu o ustanovah (2005), Zakonu o društvih (2006), omenja pa jo tudi Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (2006).

Neprofitne organizacije v najširšem smislu tako predstavljajo organizacije v zasebnem pravu, ki jih osebe zasebnega prava ustanovljajo za različne cilje.

Na podlagi obstoječe zakonodaje je v Sloveniji možno ustanoviti eno od naslednjih neprofitnih organizacij, ki so pravne osebe (Trstenjak, 1998, str. 59):

- društvo: kot prostovoljno, neprofitno združenje fizičnih oseb,
- ustanovo: kot namensko vezano premoženje,
- zavod: kot obliko za opravljanje določenih nepridobitnih dejavnosti,
- podjetja.

Med vsemi poslovnimi subjekti, so v Sloveniji neprofitne organizacije na dan 31.12.2007 predstavljale 19,3 odstotkov. Med 31.356 zavodi, organi in organizacijami so bili s 76,6 odstotki kot najbolj številni zastopani tisti s področja »Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti«. Kot društvo in zveza društev je opravljal dejavnost 21.212 društev ali 67,6 odstotkov poslovnih subjektov v skupini in jih je AJ PES naštel za 124 več kot v predhodnem trimesečju. Drugi po številu v skupini so bili sindikati (3.586).

Neprofitne organizacije lahko razdelimo na najrazličnejše načine. Tabela 1 na strani 6 prikazuje shemo razdelitve neprofitnih in profitnih organizacij v skladu s slovensko statusnopravno ureditvijo.

Tabela 1: Shema razdelitve neprofitnih in profitnih organizacij

NEPROFITNE ORGANIZACIJE	PROFITNE ORGANIZACIJE
JAVNE ORGANIZACIJE	
<ul style="list-style-type: none"> - Organi in organizacije, ki izvajajo funkcije države - Organi lokalnih oblasti - Javni zavodi: šole, bolnišnice, zavodi za zaposlovanje ipd. - Javni gospodarski zavodi: Agencija za radioaktivne odpadke, Center za promocijo turizma ipd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Javna podjetja
NAPOL JAVNE ORGANIZACIJE	
<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarske zbornice - Obrtne zbornice 	<ul style="list-style-type: none"> - Javna podjetja z udeležbo zasebnega kapitala - Zasebna podjetja s koncesijo
ZASEBNE ORGANIZACIJE	
<ul style="list-style-type: none"> - Zavodi - Zadruga - Gospodarska interesna združenja - Politične stranke - Društva - Ustanove - Verske skupnosti - Sindikati - Poklicna združenja - Dobrodelne organizacije - Organizacije potrošnikov 	<ul style="list-style-type: none"> - Podjetja - Samostojni podjetniki - Gospodarske družbe (osebne in kapitalske) - Povezane družbe - Banke - Zavarovalnice

Vir: N. Trunk Širca & M. Tavčar, *Management nepridobitnih organizacij*, 1998, str. 7.

Društva kot neprofitne organizacije

Delovanje in statusno vprašanje društev ureja Zakon o društvih (2006), s katerim so urejene splošne določbe društva, ustanovitev in upravljanje društva, registracija, premoženje društva in finančno poslovanje, status delovanja društva v javnem interesu, prenehanje delovanja društva, evidenca, nadzor, kazenske ter prehodne in končne določbe društva.

Društvo je prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupnih interesov. Bistvo društva je v prostovoljnem članstvu vsakega posameznika. Društvo ne sme opravljati pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti, lahko pa jo opravlja za svoje potrebe. Društvo je pravna oseba zasebnega prava, lahko pa deluje tudi v javnem interesu, kadar izpolnjuje predpisane pogoje oziroma merila, ki jih postavlja država. Dovoljenje mora društvo pridobiti od pristojnega upravnega organa, ministrstva (Kamnar, 1999, str. 54).

Ustanove kot neprofitne organizacije

Delovanje in statusna vprašanja ustanov ureja Zakon o ustanovah (2005), kjer je ustanova opredeljena kot na določen namen vezano premoženje. To pomeni, da ustanova ne more

obstajati brez premoženja. Namen ustanovitve ustanove mora biti splošnokoristen ali dobrodelen in praviloma trajen:

- splošnokoristen: če je ustanova ustanovljena za namene na področjih znanosti, kulture, športa, vzgoje in izobraževanja, zdravstva, otroškega, invalidskega in socialnega varstva, varstva okolja, varstva naravnih vrednot in kulturne dediščine, za verske namene in podobno,
- dobrodelen: če je ustanova ustanovljena z namenom pomagati osebam, ki so pomoči potrebne.

Kot ustanovitveno premoženje, ki ga ustanovitelj nameni za nek splošnokoristen ali dobrodelen namen, smatramo denar, premičnine, nepremičnine in druga premoženjska upravičenja, velikost ustanovitvenega premoženja pa mora biti primerna za izvajanje namena ustanove, čeprav minimalno ustanovitveno premoženje ni predpisano.

Zakon o ustanovah v 34. členu določa uporabo besede **fundacija**, ki se v praksi pogosto zamenjuje z izrazom ustanova. Ustanova je posebna pravna oseba, kjer je premoženje namenjeno za splošnokoristen ali dobrodelen namen. Kot fundacijo pa lahko opredelimo vsako pravno osebo, ki je ustanovljena za splošnokoristne ali dobrodelne namene in tega ne opravlja kot pridobitno dejavnost. Take pravne osebe lahko besedo fundacija uporabljajo tudi v imenu, vendar izraz fundacija ne določa vrste pravne osebe.

Zavodi kot neprofitne organizacije

Delovanje in statusna vprašanja zavodov ureja Zakon o zavodih (1991), kjer je določeno, da so zavodi organizacije, ki se ustanovijo za opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialnega varstva, otroškega varstva, invalidskega varstva, socialnega zavarovanja ali drugih dejavnosti, katerih cilj opravljanja dejavnosti ni pridobivanje dobička.

Zakon za opravljanje javnih služb določa javne zavode, ki jih ustanovi država, občina, mesto ali druga pooblaščená javnopravna oseba. Soustanovitelji javnega zavoda so lahko tudi druge pravne in fizične osebe. Tako imenovani zasebni zavod pa lahko za navedene dejavnosti ustanovijo domače in tuje pravne in fizične osebe in le v takem primeru lahko govorimo o zavodu kot nevladni organizaciji. Če želi zasebni zavod opravljati javno službo, lahko to opravlja na podlagi podeljene koncesije (t.i. zavod s pravico javnosti) (Trstenjak, 1998, str. 60).

Podjetja kot neprofitne organizacije

Zakon o gospodarskih družbah (2006) sicer ureja gospodarske družbe, ki praviloma opravljajo pridobitno dejavnost, vendar pa v četrtem odstavku 3. člena dopušča tudi gospodarske družbe, ki v celoti ali deloma opravljajo dejavnost, ki ni pridobitna.

Neprofitne organizacije, ki se organizirajo v pravni obliki podjetja, ločimo glede na kriterij vrste lastnine in pravice upravljanja na:

- privatna ali zasebna podjetja; torej individualna podjetja ali družbe (osebne in kapitalske),
- javna podjetja, ki se pojavljajo zaradi tržnih monopolov ali posebnega interesa države na posameznem področju, kot so pošta, železnica,
- mešana podjetja, za katera je ključno, da je del kapitala zasebni in del javni.

Ne glede na to v kakšni lastninski obliki se neprofitna organizacija pojavlja, je potrebno poudariti, da se morebitni dobiček ne sme razdeljevati med lastnike neprofitne organizacije, temveč se lahko uporabi le za namene za katere je bila ustanovljena (t.j. izpolnjevanje poslanstva) in za poslovanje neprofitne organizacije.

Druge pravne oblike neprofitnih organizacij

V tej skupini je potrebno omeniti tudi organizacije, ki po temeljni strukturi spadajo med eno od zgoraj navedenih vrst, vendar so v Sloveniji urejene s posebnimi zakoni. Tako so npr. politične stranke in sindikati v bistvu društva, zanje pa obstajajo posebni zakoni: Zakon o političnih strankah in Zakon o reprezentativnosti sindikatov (Trstenjak, 1998, str. 61).

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2)

S tem zakonom se ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja davka od dohodkov pravnih oseb. Zavezanec kot zavod, društvo, ustanova, verska skupnost, politična stranka, zbornica, reprezentativni sindikat, ne plača davka po tem zakonu, če:

- je v skladu s posebnim zakonom ustanovljen za opravljanje nepridobitne dejavnosti,
- dejansko posluje skladno z namenom ustanovitve in delovanja.

Na podlagi četrtega odstavka 9. člena in 76. člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (2006) je minister za finance izdal pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti.

Za dohodke iz opravljanja nepridobitne dejavnosti zavezancev, ki se izvzemajo iz davčne osnove po 27. členu ZDDPO-2 (2006), se štejejo zlasti:

- donacije, pri čemer je donacija brezpogojno plačilo oziroma prispevek v denarju ali naravi oziroma so donacije zneski ali stvari, ki jih dobiva zavezanec iz 9. člena ZDDPO-2 (2006) od fizičnih in pravnih oseb brez obveznosti vračila in se ne nanašajo na plačila za proizvode ali storitve, katerih kupci so te osebe,
- članarine, če gre za članarine, ki dejansko pomenijo obvezni denarni prispevek članov zavezancu in za katere iz ene ali več okoliščin izhaja, da so po vsebini članarine, primeroma, da v celoti ali deloma ne predstavljajo plačila za določene proizvode, blago, storitve ali plačila za ugodnosti, ki jih ta zavezanec nudi članom ali njihovim povezanim

- osebam,
- volila in dediščine,
 - prihodki iz davkov in dajatev ter prispevkov, ki so plačani neposredno Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Pri opredeljevanju pridobitne ali nepridobitne dejavnosti oziroma dohodkov iz opravljanja pridobitne ali nepridobitne dejavnosti pri zavezancu iz 9. člena ZDDPO-2 (2006), so pomembna tudi dejstva in okoliščine posamezne pravne osebe iz 9. člena ZDDPO-2 (2006) pri opravljanju dejavnosti in doseganju dohodkov.

Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1)

Plačila DDV so oproščene določene dejavnosti v javnem interesu, ki so navedene v 42. in 43. členu Zakona o davku na dodano vrednost (2006). Med te dejavnosti sodijo npr. bolnišnična in izven bolnišnična zdravstvena oskrba, storitve varstva otrok in mladostnikov, predšolska vzgoja, šolsko izobraževanje, poklicno usposabljanje in prekvalifikacije, storitve, neposredno povezane s športom ali športno vzgojo, itd.

Druga zakonodaja, ki ureja področje neprofitnih organizacij

Poleg že omenjenih zakonov, področje neprofitnih organizacij ureja tudi druga zakonodaja. Tako zakonodaja, ki ureja razne dejavnosti (npr. na področju zdravstva, znanosti, kulture, šolstva), določa pogoje za opravljanje te dejavnosti. Čeprav lahko nevladna organizacija načeloma opravlja vsako dejavnost, jo lahko ti pogoji izključujejo, saj npr. zakon o bankah in hranilnicah določa, da mora imeti banka statusno obliko delniške družbe.

Pomembna pa je tudi zakonodaja, ki predvideva možnosti podeljevanja koncesij za izvajanje javnih služb (npr. v zdravstvu in šolstvu) in zakonodaja, ki določa nadzor (Zakon o računskem sodišču, ki revidira poslovanje uporabnikov javnih sredstev) (Trstenjak, 1998, str. 61).

1.4 Računovodski okvir neprofitnih organizacij

V Sloveniji za vodenje računovodstva v splošnem veljajo Slovenski računovodski standardi, ki jih je sprejel Slovenski inštitut za revizijo. Da bi dosegli primerljivo računovodstvo, pa so bili za posamezne vrste organizacij (npr. za društva, zadruga, sklade) sprejeti posebni računovodski standardi, ki predpisujejo sestavo računovodskih poročil, to je bilance stanja in bilance uspeha ter kontnih planov, s katerimi je predpisano vodenje finančnega računovodstva. Za vse proračunske uporabnike ter tiste organizacije, katerih ustanovitelj je država ali občina, od 1. januarja 2000 velja Zakon o računovodstvu (1999), ki zahteva tudi

notranjo revizijo. Nadzor nad njihovo porabo sredstev izvaja Računsko sodišče Republike Slovenije, za ostale neproračunske nevladne organizacije pa je za zunanjo kontrolo poskrbljeno z revizijo. Pomembno je, da so zaradi transparentnosti in primerljivosti za vse nevladne organizacije računovodska načela in načela poročanja primerljiva, čeprav jih za posamezne dejavnosti najpogosteje v svetu oblikujejo strokovne organizacije (Hrovatin, 2002, str. 91).

Z Zakonom o računovodstvu (1999) se ureja vodenje poslovnih knjig ter izdelava letnih poročil za proračun in proračunske uporabnike, za pravne osebe javnega prava in pravne osebe zasebnega prava (v nadaljnjem besedilu: pravne osebe), ki ne vodijo poslovnih knjig na podlagi zakonov o gospodarskih družbah, gospodarskih javnih službah in o društvih. Zakon o računovodstvu (1999) ureja tudi revidiranje letnih računovodskih izkazov izvajalcev, ki opravljajo gospodarske javne službe.

Pravne osebe morajo voditi poslovne knjige ter izdelati letna poročila v skladu z določbami Zakona o računovodstvu (1999) in drugimi predpisi, kodeksom računovodskih načel ter slovenskimi računovodskimi standardi. Računovodske standarde izdaja Slovenski inštitut za revizijo, ustanovljen na podlagi zakona o revidiranju.

Računovodske rešitve v društvih in invalidskih organizacijah

Zakon o društvih (2006) postavlja zgolj temeljne pogoje finančno-materialnega poslovanja društev, s tem ko določa, da mora društvo zagotavljati podatke o finančno-materialnem poslovanju na način, kot ga določijo v svojem aktu in v skladu z računovodskim standardom za društva.

Ker Zakon o računovodstvu (1999) izrecno določa, da ne velja za društva, je bila s spremembo zakona dodana še obveznost, da društvo, enako kot vse ostale pravne osebe zasebnega prava, predlagajo letna poročila organizaciji, pooblaščenim za obdelovanje in objavljanje podatkov. S tem je bila dana možnost, da se tretje osebe, ki stopajo z društvi v pravna razmerja, seznanijo s finančnim stanjem društva. Računovodske rešitve za društva določa Slovenski računovodski standard 33 (2007) (v nadaljevanju SRS 33), ki predstavlja poenostavitev pravil v primerjavi s pravili, ki veljajo za gospodarske družbe ali druge pravne osebe zasebnega prava.

SRS 33 (2007) ureja računovodstvo v društvih in njihovih zvezah (v nadaljevanju društvo) ter posebnosti pri izkazovanju odhodkov, prihodkov in poslovnega izida tistih društev, ki so na podlagi zakona o invalidskih organizacijah pridobila status invalidske organizacije. Pri računovodskem obravnavanju poslovnih dogodkov, glede katerih ta standard ne določa pravil, uporabljajo društva pravila, določena s splošnimi slovenskimi računovodskimi standardi.

Ta standard določa način vodenja poslovnih knjig in sestavljanja letnih poročil za društva ter obdeluje ugotavljanje in obravnavanje presežka prihodkov in presežka odhodkov. Določa tudi nekatera pravila prepoznavanja in vrednotenja bilančnih postavk. Standard (poglavje B) je treba brati skupaj z opredelitvami ključnih pojmov (poglavjem C), pojasnili (poglavjem Č) in Uvodom v slovenske računovodske standarde.

Standard (poglavje B) določa, da:

1. Društvo vodi temeljne poslovne knjige v skladu z izbranim načinom vodenja poslovnih knjig in na podlagi knjigovodskih listin, kakor določa ta standard.
2. Društvo vodi pomožne poslovne knjige v obsegu, ki je glede na področje in obseg njegove dejavnosti potreben za pojasnjevanje postavk v temeljnih poslovnih knjigah in za sprotno ugotavljanje stanja.
3. Društvo (do 31. marca) na podlagi podatkov, izkazanih v poslovnih knjigah in popisa na koncu obračunskega obdobja sestavi letno poročilo, ki obsega:
 - bilanco stanja, ki izkazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu obračunskega obdobja, s pojasnili,
 - izkaz poslovnega izida, ki izkazuje stroške, donose, prihodke in presežek prihodkov ali presežek odhodkov v obračunskem obdobju, s pojasnili,
 - prilogo k izkazu poslovnega izida, ki prikazuje obseg pridobitne dejavnosti društva v obračunskem obdobju, s pojasnili,
 - poročilo o poslovanju družbe.

S sprejetjem SRS 33 (2007) je uveljavljeno novo pravilo vodenja poslovnih knjig. Po prejšnjem standardu je bila odločitev društev ali bodo vodila poslovne knjige v skladu s SRS 33 (2007) ali s splošnimi računovodskimi standardi, prosta, sedaj pa je vodenje poslovnih knjig po splošnih obvezno, določene pa so izjeme, ki so vezane na 17. člen zakona in sicer po SRS 33 (2007) lahko vodijo poslovne knjige oziroma vrednotijo sredstva, obveznosti do virov sredstev, prihodke, odhodke in stroške društva, ki ne presegajo 834.585,21 evra prihodkov ali odhodkov v preteklem letu. Torej društvo, ki ni vezano k reviziji računovodskih izkazov, lahko uporablja pravila iz SRS 33 (2007), če pa teh ni, uporablja pravila iz splošnih računovodskih standardov. Slovenski inštitut za revizijo je predpisal nov kontni okvir za društva, društvo pa samo določi kontni načrt za svoje potrebe (Čižman, 2007, str. 9).

Za preostale neprofitne organizacije računovodske rešitve določa Slovenski računovodski standard 36 (2005) (v nadaljevanju SRS 36).

Računovodske rešitve v nepridobitnih organizacijah-pravnih osebah zasebnega prava

SRS 36 (2005) je povezan s splošnimi računovodskimi standardi. Ureja le tiste posebnosti pri vrednotenju in izkazovanju sredstev in obveznosti do njihovih virov ter merjenju in

izkazovanju odhodkov, prihodkov in poslovnega izida, ki so značilne za nepridobitne organizacije - pravne osebe zasebnega prava, tako da obdeluje:

- posebnosti vrst sredstev in načinov njihovega izkazovanja,
- posebnosti vrst obveznosti do virov sredstev in načinov njihovega izkazovanja,
- posebnosti amortiziranja,
- posebnosti vrst stroškov in odhodkov ter načinov njihovega izkazovanja,
- posebnosti razčlenjevanja in merjenja prihodkov,
- posebnosti ugotavljanja in obravnavanja vrst poslovnega izida,
- posebnosti prevrednotovanja,
- obliko bilance stanja,
- obliko izkaza prihodkov in odhodkov ter
- vrste in vsebine posebnih preglednic in pojasnil k računovodskim izkazom.

SRS 36 (2005) se upira na zakone in druge predpise, ki urejajo področje nepridobitnih dejavnosti. Kadar s SRS 36 (2005) niso predvidene posebne računovodske rešitve za organizacije, se smiselno uporabljajo splošni računovodski standardi. Z organizacijami so v SRS 36 (2005) mišljene pravne osebe zasebnega prava, ki vodijo poslovne knjige skladno z Zakonom o računovodstvu (1999). Standard (poglavje B) je treba brati skupaj z opredelitvami ključnih pojmov (poglavjem C), pojasnili (poglavjem Č) in Uvodom v slovenske računovodske standarde.

2 FINANCIRANJE ŠPORTA V SLOVENIJI

2.1 Značilnosti financiranja storitvenih športnih organizacij v Sloveniji

Na strani ponudbe športnih storitev v Sloveniji prevladujejo organizacije ustanovljene po zakonu o društvih. Takoj za športnimi društvi in športnimi zvezami so gospodarske družbe na področju športa, ki jih je vsako leto več. Enaka slika velja za samostojne podjetnike na področju športa, ki svoj tržni delež vsako leto povečujejo. Poleg njih na področju športa ponujajo storitve še zasebni in javni zavodi.

Posebno kategorijo, ki je v Tabeli 2 na strani 13, zaradi pomanjkanja podatkov nisem mogel zajeti, predstavljajo tudi zasebni športni delavci in poklicni športniki. Po ocenah naj bi bilo v letu 2005 registriranih 612 poklicnih športnikov in 312 zasebnih športnih delavcev. Za to kategorijo ponudnikov je značilno, da svoje storitve ponujajo predvsem športnim organizacijam (Majhen, 2007, str. 23).

V Tabeli 2 na strani 13 lahko opazimo, da so tako po številu kot po prometu športna društva in zveze največji in za Slovenijo najpomembnejši ponudnik športnih storitev.

Tabela 2: Struktura športnih organizacij in struktura prihodkov v letu 2005

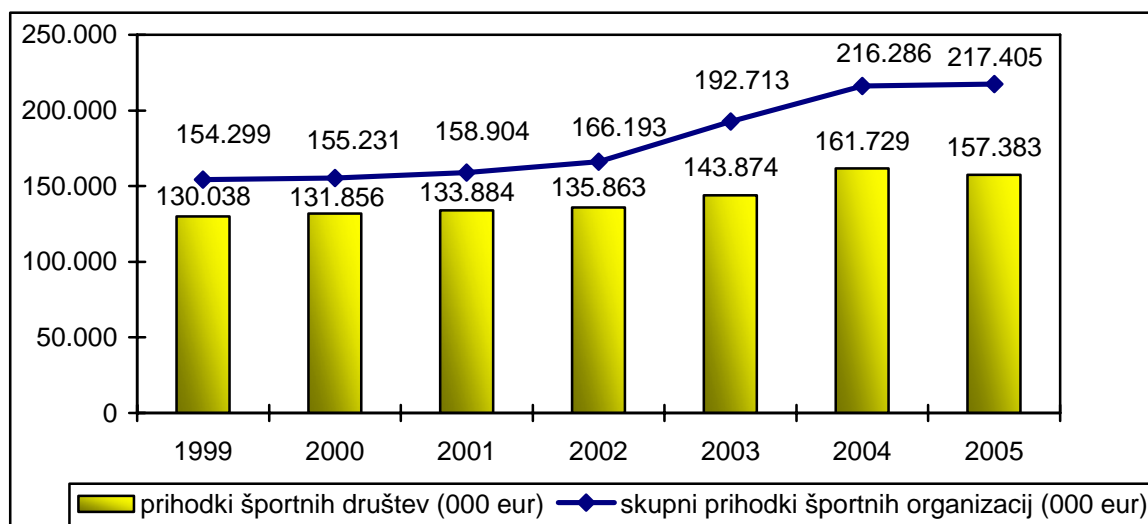
Športne organizacije	Prihodki v EUR	v %	Št. organizacij	v %
Športna društva in športne zveze	157.383.083	72,4	5724	91,6
Gospodarske družbe s področja športa	31.406.026	14,4	178	2,8
Javni zavodi s področja športa	21.963.136	10,1	30	0,5
Zasebni zavodi s področja športa	2.044.846	0,9	12	0,2
Samostojni podjetniki s področja športa	4.607.432	2,1	303	4,9
Skupaj	217.404.523	100,0	6.247	100,0

Vir: M. Kolenc, *Financiranje športnih organizacij »med ponudbo in povpraševanjem«*, 2007, str. 3.

Kako velik trg ponudnikov je v Sloveniji, nam pove podatek, da so celotni prihodki vseh športnih organizacij približno tolikšni kot prihodki nemškega velikana Bayerna.

Prihodki športnih društev in zvez so se stalno povečevali do leta 2004, prvi padec pa je zaznati v letu 2005, kar je slaba napoved za prihodnost. V zadnjih nekaj letih so opazne tudi spremembe med prihodki športnih društev in prihodki vseh športnih organizacij. Na račun povečanja prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov na področju športa se je začela povečevati razlika med prihodki društev in drugimi športnimi organizacijami. Prihodki športnih društev in zvez so leta 1999 predstavljali 84,27 odstotkov vseh prihodkov športnih organizacij, leta 2005 pa le še 72,4 odstotkov. Podrobnejše podatke prikazuje Slika 1.

Slika 1: Primerjava prihodkov vseh športnih organizacij in prihodkov športnih društev in zvez

Vir: J. Bednarik & M. Kolenc, *Financiranje športa*, 2006, str. 4.

V strukturi povpraševanja na športnem trgu v Sloveniji lahko v grobem porabo oz. povpraševanje razdelimo na javno in na zasebno. Javno potrošnjo predstavlja potrošnja države in lokalnih skupnosti, zasebno potrošnjo pa predstavljajo gospodinjstva in podjetja.

V Tabeli 3 na strani 14, ki prikazuje strukturo povpraševanja za leto 2004, predstavlja največji delež zasebna potrošnja s skoraj 85 odstotki, javna potrošnja pa nekaj več kot 15 odstotni

delež. Po ocenah Olimpijskega komiteja Slovenije, naj bi javni izdatki v letu 2007 predstavljali že 19 odstotkov vseh izdatkov. Pa vendarle še precej zaostajamo za načrtovanimi 25 odstotki (Nacionalni program športa v RS, 2000) oz. za povprečjem Evropske unije, ki je znašal leta 2007 celo 28 odstotkov (Šešok, 2008, str.1).

Tabela 3: Celotni izdatki za šport v letu 2004

Izdatki	v EUR	v %
Izdatki iz državnega proračuna	13.465.897	2,5
Izdatki iz proračunov občin	63.963.166	12,0
Izdatki fundacije za šport	5.690.816	1,1
Javni izdatki skupaj	83.119.878	15,5
Izdatki podjetij	101.853.000	19,0
Izdatki gospodinjstev za izdelke	270.328.690	50,6
Izdatki gospodinjstev za storitve	79.397.296	14,8
Zasebni izdatki skupaj	451.578.986	84,5
Celotni izdatki za šport	534.698.865	100,0

Vir: M. Kolenc, Športnik s.p. »med ponudbo in povpraševanjem«, 2006, str. 10.

Glavni vir financiranja ostajajo gospodinjstva, katera največ potrošijo za nakup športnih izdelkov (športna obutev, oblačila, oprema) ter več kot trikrat manj za nakup storitev (tečajnine, vadbine in članarine športnim klubom, smučarske vozovnice in vstopnice za športne prireditve).

Interes podjetij za sponzoriranje športa upada in je skoncentrirano na nekatera, ne nujno najuspešnejša športna društva v kolektivnih športih. V zadnjih letih pa je možno opaziti tudi spremembo negativnega trenda izdatkov podjetij za šport.

Sorazmerno visoka decentralizacija upravljanja športa je posledica dejstva, da je država razmeroma veliko pristojnosti in tudi finančnih obveznosti prenesla na lokalne skupnosti. Zato so med javnimi viri v ospredju proračuni lokalnih skupnosti. Ker pa država v celoti ne zagotavlja sredstev za uresničevanje nacionalnega programa, gre na lokalni ravni zgolj za različne stopnje sofinanciranja športnih programov v javnem interesu. Pri razdeljevanju teh sredstev pa imajo športna društva in lokalne športne zveze, ki jih zastopajo, premalo vpliva na kriterije za sofinanciranje (Majhen, 2007, str. 25).

2.2 Viri financiranja športa v Sloveniji

Finančna funkcija v športni organizaciji je ena izmed ključnih poslovnih funkcij. Zagotavlja delovanje kadrovske funkcije, nabavne funkcije, tehnične funkcije, proizvodjalne in prodajne funkcije. Športne organizacije lahko svojo dejavnost oz. poslovne funkcije financirajo na različne načine. Glede na statusno obliko športne organizacije je odvisno tudi na kakšen način bodo financirale svojo dejavnost. V grobem lahko vire financiranja razdelimo na javne in zasebne (Šugman et al., 2006, str. 86).

Javna sredstva v športu lahko delimo na sredstva (Revizijsko poročilo, 2006, str. 12):

- namenjena neposredno uresničevanju javnega interesa na področju športa, opredeljenega v Nacionalnem programu športa (2000), torej sredstva državnega in občinskih proračunov, ki se namenjujejo športu z letnimi programi športa,
- koncesijskih dajatev od iger na srečo, s katerimi upravlja Fundacija za šport in jih namenja športu z letnimi programi,
- namenjena javnemu interesu na področju športa, ki se uresničuje v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema, kjer se tudi financira.

Pri zasebnih virih poznamo financiranje:

- sredstva sponzorjev in donatorjev,
- sredstva gospodinjstev (članarine, vstopnine),
- volila, darila,
- druga lastna sredstva (srečelovi itd.).

2.3 Javna sredstva

2.3.1 Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji

Pomemben vir financiranja športnih organizacij, predvsem športnih društev predstavljajo javne finance iz državnega proračuna, občinskih proračunov, iger na srečo (Fundacija za šport) in v zadnjih letih tudi evropskega proračuna. Okviri za sofinanciranje športa iz naslova javnih financ v Sloveniji so zapisani v Nacionalnem programu športa (2000). Nacionalni program določa, da javni interes v športu obsega naloge nacionalnega in lokalnega pomena v vseh segmentih športa, ki so opredeljene v nacionalnem programu in programih lokalnih skupnosti, zlasti na področjih (Šugman et al., 2006, str. 90):

Tabela 4: Naloge nacionalnega in lokalnega pomena po področjih športa

Področje	Naloge nacionalnega in lokalnega pomena
Športna vzgoja	Športna vzgoja je dejavnost otrok in mladine, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom zunaj obveznega vzgojno-izobraževalnega programa, ne glede na njegovo pojavno obliko.
Športna rekreacija	Športna rekreacija je športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin.
Kakovostni šport	Kakovostni šport je priprava in tekmovanje posameznikov, ki nimajo objektivnih strokovnih, organizacijskih in materialnih možnosti za vključitev v program vrhunškega športa in jih program športne rekreacije ne zadovoljuje.
Vrhunski šport	Vrhunski šport je priprava in tekmovanje športnikov, ki imajo status mednarodnega, svetovnega in perspektivnega razreda.
Šport invalidov	Šport invalidov je dejavnost invalidov vseh starosti, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom.

Vir: Revizijsko poročilo: Kdo in kako uresničuje javni interes na področju športa, 2006, str.11.

Poleg navedenih petih področij v Tabeli 4 na strani 15, država spodbuja tudi razvoj naslednjih razvojnih in strokovnih nalog, ki jih ni mogoče uvrstiti zgolj na eno področje, saj omogočajo uspešnost na vseh področjih športa:

- izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu,
- znanstveno-raziskovalna dejavnost,
- založniška dejavnost,
- spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje treninga,
- velike mednarodne športne prireditve,
- preprečevanje uporabe nedovoljenih poživil in postopkov,
- športni objekti,
- informacijski sistem na področju športa,
- mednarodna dejavnost,
- delovanje Olimpijskega komiteja Slovenije, zvez športnih društev, ki jih ustanovijo društva za posamezne športne panoge in drugih asociacij v športu.

Javne finance za uresničevanje nacionalnega programa športa se razdeljuje na podlagi letnih programov športa in javnih razpisov, ki jih objavljajo lokalne skupnosti, Vlada RS oz. pristojno Ministrstvo za šolstvo in šport ter Fundacija za šport.

2.3.2 Državni proračun

Država uresničuje javni interes v športu tako, da (Zakon o športu, 1998):

- zagotavlja sredstva za realizacijo nacionalnega programa,
- spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj športne dejavnosti,
- načrtuje, gradi in vzdržuje športne objekte,
- vodi stimulatивно davčno politiko.

Sredstva za uresničevanje javnega interesa v športu na državni ravni se zagotavljajo iz državnega proračuna, ki ga sprejme Državni zbor na predlog vlade Republike Slovenije. Med posamezne izvajalce se sredstva razporejajo preko Ministrstva za šolstvo in šport, natančneje preko Direktorata za šport, ki je pri ministrstvu odgovoren za šport.

Slika 2 na strani 17 prikazuje obseg sredstev po vsebinah Nacionalnega programa športa (2000). Lahko si ogledamo primerjavo med planiranimi sredstvi za financiranje športne dejavnosti v Nacionalnem programu športa za leto 2007 in dejanskimi sredstvi, ki so bila v tem letu namenjena iz državnega proračuna. Realizacija nacionalnega programa na državni ravni je kar 100,4 odstotna in je precej višja kot prejšno leto, saj je le ta znašala 60,6 odstotkov.

Vendar nam ta podatek ne prikaže realne slike, saj je država v letu 2007 precej več namenila za investicije v športne objekte (nordijski center v Planici), tako da je realizacija nacionalnega

programa na državni ravni ostalih programov le 53,19 odstotna. Predvsem je zaskrbljujoča realizacija programa športne vzgoje otrok, mladine in študentov, ki znaša le 33,4 odstotka.

Slika 2: Letni program športa v Sloveniji za leto 2007

Vsebine nacionalnega programa	Nac. program športa 2007		Državni proračun za šport 2007			
	Revaloriz. vrednost (v 000 EUR)	Struktura v %	Sredstva državnega proračuna za izvedbo			Indeks LPŠ 2007/ LPŠ 2006
			LPŠ 2007 (v 000 EUR)	Struktura v %	Delež NP v %	
Športna vzgoja otrok, mladine in študentov	9.402	39,5	3.144	13,16	33,4	103
Športna rekreacija	532	2,2	363	1,52	68,1	97
Vrhunski šport	4.656	19,6	3.468	14,52	74,5	98
Šport invalidov	43	0,2	41	0,17	95,0	100
Razvojne in strokovne naloge v športu	1.696	7,1	1.585	6,63	93,4	146
Velike mednarodne športne prireditve	133	0,6	13	0,05	9,4	-
Športni objekti	5.321	22,4	14.064	58,89	264,3	308
Delovanje nac. zvez, zavodov, OKS	1.995	8,4	1.205	5,05	60,4	93
S K U P A J	23.779	100,0	23.882	100,00	100,4	171

Vir: Letni program športa v RS za leto 2007, 2008, str. 6.

2.3.3 Financiranje športa iz proračuna lokalnih skupnosti

Lokalna skupnost uresničuje javni interes v športu z zagotavljanjem sredstev za realizacijo dela nacionalnega programa, ki se nanaša na lokalne skupnosti, s spodbujanjem in zagotavljanjem pogojev za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti ter načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javnih športnih objektov (Nacionalni program športa v Sloveniji, 2000).

Za sprejem letnega programa športa in za druge strokovne naloge na področju športa so v občinah zadolženi zavodi za šport, agencije ali pa občine za te naloge sklenejo pogodbo s strokovno službo občinske športne zveze ali s posameznimi strokovnjaki. Prav upravljanje športa pa je predvsem v manjših občinah velik problem, saj večina teh občin nima ustreznih strokovnih kadrov za pripravo podlag za odločanje o športu v občini. To je lahko dodatna ovira za hitrejši razvoj športa v teh občinah. Sredstva za zagotovljeno porabo v občinah na področju športa določi Ministrstvo za finance, med občine pa se razdelijo po merilih Ministrstva za šolstvo in šport. Merila za izračun zagotovljene porabe v občinah temeljijo na razvojnih kazalcih in na dejanskem stanju športa v občinah. Ministrstvo za šolstvo in šport vsako proračunsko leto izpopolnjuje merila skladno s kakovostjo občinskih podatkov, ki so podlaga za oblikovanje meril. Razporeditev finančnih sredstev med izvajalce športnih programov znotraj posameznih občin je zelo različna. Odvisna je od razvitosti športa, ozaveščenosti in resnosti strokovnih podlag za obravnavo športa v vsej njegovi celovitosti. Merila za izračun zagotovljene porabe za šport v lokalnih skupnostih so zgolj izhodišče za namensko porabo, medtem ko v praksi prihaja do velikih odstopanj med merili in dejansko porabo (Strel et al., 1997, str. 73-76).

Občine so v obdobju 2000-2004 namenile letnim programom športa skupaj 249.529.778 evrov, kar v povprečju predstavlja 78,7 odstotka vseh javnih sredstev namenjenih športu v tem obdobju oziroma 4,5 odstotka proračunskih sredstev občin. V povprečju namenjajo

lokalne skupnosti več kot polovico sredstev investicijam v športne objekte, preostanek sredstev pa programom športa. Med programi športa pa največ namenijo delovanju društev, zvez in zavodov ter športu otrok, mladine in študentov.

Revizija Računskega sodišča RS je ugotovila, da lokalne skupnosti še ne izvajajo letnih programov športa v zadostni meri, in sicer na način in po postopku kot ga določa Zakon o športu RS (1998). Stanje se z leti sicer izboljšuje, vendar ga ne moremo oceniti kot zadovoljivega, saj gre za sistem, ki je določen z zakonom. Z analizo v reviziji pridobljenih podatkov je možno ugotoviti, da 14,5 odstotka občin v letu 2004 še vedno ni objavilo razpisov za letne programe športa, 24,7 odstotka občin pa ni sprejelo meril za izbiro izvajalcev oziroma programov pred objavo razpisa. Z izvajalci letnih programov športa ni sklenilo pogodb 10,9 odstotka občin, kar pomeni, da bi bilo preverjanje namenske porabe dodeljenih sredstev v teh občinah onemogočeno (Revizijsko poročilo, 2006, str. 23).

2.3.3.1 Financiranje in analiza športa v Mestni občini Ljubljana

Ocena stanja športa v Mestni občini Ljubljana

Ljubljana je po vseh podatkih najbolj razvita občina v Sloveniji in ima največje človeške in finančne vire. Razvito športno življenje je sestavni del vsakega sodobnega mesta, Ljubljana pa je svoj položaj v športu izgubila celo v primerjavi s številnimi drugimi slovenskimi mesti, še toliko bolj pa v mednarodnem okolju. Šport v Ljubljani je tako organiziran na društvenih temeljih, poleg tega pa na področju športne dejavnosti delujejo še gospodarske družbe in zavodi. Po podatkih AJPEŠ je v letu 2006 na področju Ljubljane delovalo 979 športnih organizacij. V 147 športnih organizacijah je bilo 500 zaposlenih. V letu 2006 je 804 športnih organizacij ustvarilo 75,6 milijona evrov prihodkov iz poslovanja (preostale športne organizacije niso izkazale prihodkov oziroma odhodkov), od tega 65 nacionalnih športnih zvez, ki so ustvarile 35 milijona evrov prihodkov. Podrobnejše podatke lahko najdemo v Tabeli 5.

Tabela 5: Organizacijska struktura športnih organizacij, izid poslovanja v letu 2006 in struktura zaposlenih

Športne organizacije	Št. organizacij	Skupni prihodki v EUR	Št. povprečno zaposlenih	Št. organizacij z zaposlenimi
Športna društva in lokalne športne zveze	775	26.996.494	235	79
Nacionalne športne zveze	65	35.018.954	116	27
Mednarodne športne zveze	1	8.774	0	0
Gospodarske družbe	58	6.907.791	74	31
Samostojni podjetniki	68	939.069	4	3
Zasebni zavodi	9	1.686.690	11	4
Javni zavodi	3	4.041.904	60	3
Skupaj	979	75.599.676	500	147

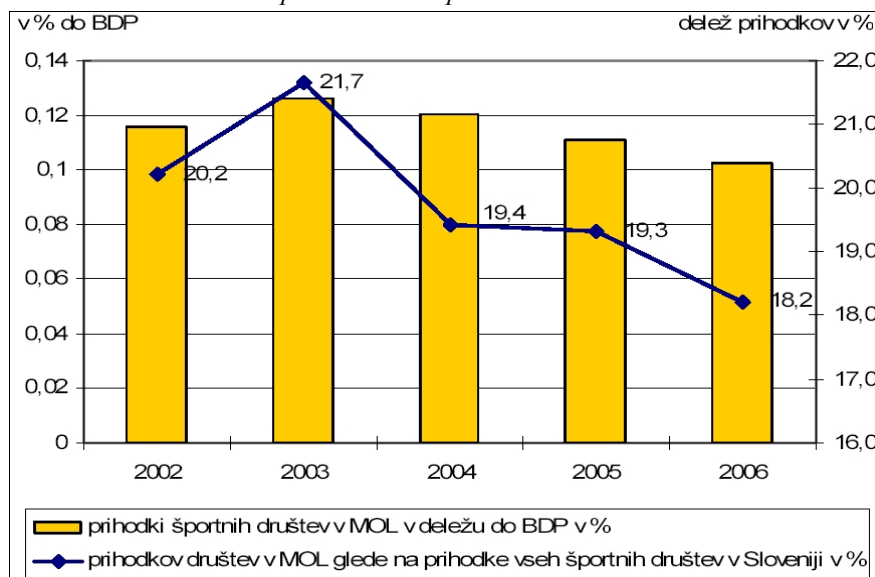
Vir: M. Bon, M. Kolenc, B. Peršolja & G. Tomc, Predlog strategije razvoja športa v Mestni občini Ljubljana od 2008 do 2012, 2008, str. 12.

Poslovni rezultati športnih društev v Ljubljani se iz leta v leto slabšajo. Šport je po vseh kazalcih ne samo družbena dejavnost, temveč tudi gospodarska panoga, ki v Sloveniji ustvari več kot 2 odstotka bruto družbenega proizvoda (v nadaljevanju BDP). Številni poznavalci napovedujejo, da bo v prihodnjih nekaj letih šport postal glavna prostočasna industrija. Tega se zaveda tudi Evropska unija s sprejetjem bele knjige o športu, s katerim so vzpostavljeni tudi formalni pogoji za črpanje sredstev neposredno za šport iz večine skladov Evropske unije.

Podatki kažejo, da je šport navkljub posameznim športnim uspehom v organizacijski krizi predvsem zaradi slabega poslovnega okolja, velike razpršene organiziranosti, slabe razvitosti poslovnih in strokovnih kadrov in neposodobljene športne infrastrukture.

Niti mestna uprava, niti športna društva in druge organizacije doslej niso pripravljali projektov na zalogo, za prenovo in gradnjo športnih objektov oz. novih športnih storitev, ki bi omogočale hitrejše in učinkovitejše črpanje finančnih sredstev iz drugih javnih sredstev na državni in evropski ravni. S tem bi se lahko bistveno pomnožila javna sredstva proračuna Mestne občine Ljubljana in povečali proračuni športnih društev. Da je šport v Ljubljani v krizi, kažejo, poleg propada številnih ljubljanskih klubov, tudi podatki o ustvarjenih prihodkih športnih društev v zadnjih nekaj letih. Kot je prikazano v Sliki 3, se v deležu BDP prihodki športnih društev s sedežem v Mestni občini Ljubljana realno zmanjšujejo za 5 do 7 odstotkov letno (Bon, Kolenc, Peršolja & Tomc, 2008, str. 14).

Slika 3: Prihodki športnih društev s sedežem v Mestni občini Ljubljana v deležu BDP in deležu glede na skupne prihodke vseh športnih društev

Vir: Bon et al., Predlog strategije razvoja športa v Mestni občini Ljubljana od 2008 do 2012, 2008, str. 13.

Vrhunskega in kakovostnega športa v Ljubljani je vedno manj. V Ljubljani so športni navdušenci brez svojih klubov, mladi pa brez svojih vrhunskih športnih vzornikov. Športna društva bi lahko z večjim številom aktivnih članov izboljšala delovanje oz. poslovanje. Nekatere vrhunske nogometne, rokometne in druge ekipe, ki so bile nosilke športa v mestu, so

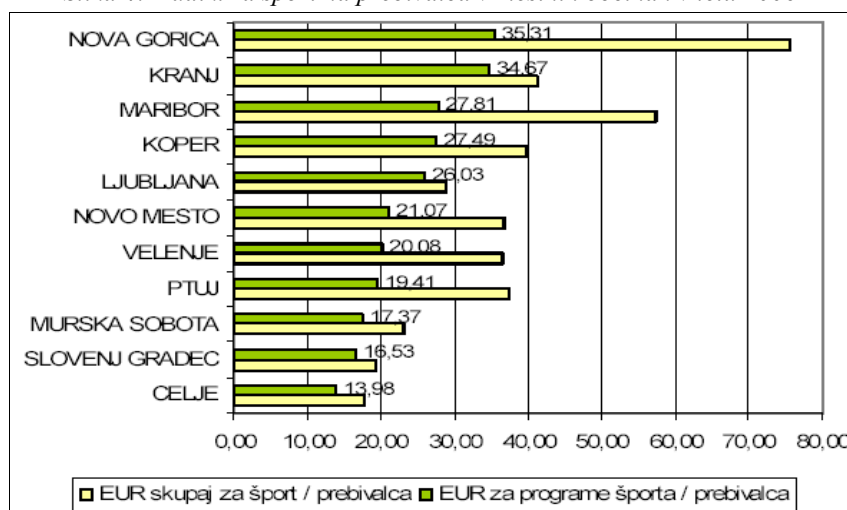
se razpustile. Kakšno je stanje na področju tekmovalnega in vrhunškega športa, nazorno kaže tudi zmanjševanje deleža kategoriziranih in vrhunskih športnikov Mestne občine Ljubljana v celotni strukturi kategoriziranih športnikov v Sloveniji. V zadnjih petih letih se je delež ljubljanskih kategoriziranih športnikov v razmerju do vseh v Sloveniji z 32 zmanjšal na 22 odstotkov. Zmanjšal se je tudi delež ljubljanskih športnikov med udeleženci slovenske reprezentance na olimpijskih igrah. Na zimskih olimpijskih igrah leta 2006 je bilo npr. le 8 odstotkov ljubljanskih športnikov, medtem, ko jih je bilo na treh predhodnih igrah še enkrat več.

Lahko rečemo, da je za opisano stanje vrhunškega in kakovostnega športa, ki izkazuje tudi vedno slabše poslovne rezultate, razlog med drugim tudi (Bon et al., 2008, str 15):

- v slabši povezanosti interesnih programov športa otrok in mladine v osnovnih in srednjih šolah s programi športnih društev,
- v slabši povezanosti programov otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, ki se izvajajo v okviru nacionalnih panožnih športnih šol s programi športnih šol na mestni ravni,
- v razpršeni organiziranosti društev in nepovezanosti v interesne poslovne in strokovne centre.

Ljubljana je po stopnji razvitosti, po metodologiji UMAR, daleč na prvem mestu, s pomočjo Slike 4, pa lahko ocenimo, da je po izdatkih za šport na prebivalca, le v sredini mestnih občin.

Slika 4: Izdatki za šport na prebivalca v mestnih občinah v letu 2006

Vir: Bon et al., Predlog strategije razvoja športa v Mestni občini Ljubljana od 2008 do 2012, 2008, str. 15.

Ljubljana je po športni površini na prebivalca med zadnjimi občinami v Sloveniji. Športni objekti so zastareli in neudobni za športne udeležence. Takšni športni objekti ne omogočajo izvedbe kakovostnega športnega dogodka in ponudbe spremljevalnih storitev, ki bi športnim društvom omogočale pridobivanje dodatnih prihodkov iz poslovanja.

V Mestni občini Ljubljana s športnimi objekti upravlja Zavod Tivoli. Zavod je bil ustanovljen

za dejavnosti upravljanja, urejanja in vzdrževanja športnih objektov, ki so v lasti ustanovitelja in so namenjeni izvajanju Letnega programa športa Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju MOL), ki je v javnem interesu. S 1. januarjem 2008 je Zavod Tivoli prevzel v upravljanje 75 športnih objektov (Bon et al., 2008, str. 16).

Kljub zagotovitvi MOL-a, da naj bi bilo tako upravljanje gospodarnejše, pa se društva srečujejo z novo nastalim problemom. Do začetka leta 2008 so večina športnih objektov upravljali športni klubi in društva, ki so dvorane, telovadnice in stadione tudi vzeli za svoje. Veliko dela so tako opravljali prostovoljci. Na primer na skakalnici v Mostecu so prostovoljci urejali proge, hodili na skakalnico tudi ponoči kidati sneg, če je bilo treba. Odkar pa objekte, ki so v lastni MOL-a upravlja Zavod Tivoli, se je odnos spremenil. Prostovoljnega dela ni več, vse storitve je treba plačati in tako na naslov društev prihajajo višje položnice in mnoga športna društva, ki so se že prej borila za preživetje, si tega ne bodo mogla privoščiti. Po navedbah nekaterih predstavnikov ljubljanskih društev naj bi se cene upravljanja s športnimi objekti, dvignile tudi do 300 odstotkov (Hreščak, 2008, str. 10).

Vse prednosti (priložnosti) in slabosti (nevarnosti) ljubljanskega športa lahko strnemo v SWOT analizo, ki je prikazana v Tabeli 6:

Tabela 6: SWOT analiza športa v Ljubljani

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> - Dolga tradicija športa v Ljubljani. - Ljubljana je glavno mesto Slovenije. - V programu župana ima šport veliko prednost. - Visoka stopnja športne kulture in interesa meščanov. - Ponudba interesnih programov športa otrok in mladih v osnovnih šolah, ki jih izvaja Agencija za šport. - Visoka zavest o pomenu športa za zdravje in za promocijo mesta. - Dobra umeščenost športa v sistem izobraževanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Večletno pomanjkanje skupne vizije in strategije. - Slaba športna infrastruktura za vrhunske športne dogodke. - Neučinkovito upravljanje javnih športnih objektov. - Premalo urejenih površin športa za vse. - Slabi rezultati kakovostnega in vrhunskega športa in nekonkurenčnost športnih klubov. - Zmanjševanje deleža kategoriziranih športnikov. - Nepregledno in prenizko sofinanciranje športa (tako iz javnih kot zasebnih sredstev). - Poslovođenje športnih društev in njihovih zvez.
Nevarnosti	Priložnosti
<ul style="list-style-type: none"> - Slaba podpora politike na državni ravni, tudi v času predsedovanja EU. - Velike birokratske ovire za hitrejšo uveljavljanje zasebnega interesa na področju športa. - Prekinitev izvajanja dejavnosti upravljanja športnih objektov v nekaterih zvezah športnih društev. - Stalno zmanjševanje prihodkov športnih društev. - Nezainteresiranost mladih za delovanje v športnih društvih. - Premalo znanja za poslovođenje športnih društev. 	<ul style="list-style-type: none"> - Velik kadroviski potencial (športniki, trenerji). - Spodbujanje zasebne pobude tako na področju športa za vse kot profesionalnega športa. - Spodbujanje javno-zasebnega partnerstva (tako z izvajalci programov kot z možnimi investitorji). - Upravljanje športne infrastrukture pod eno streho. - Posodobljene manjše nepokrite športne površine. - Izboljšanje povezovanja športa s skrbjo za zdravje (za preventivo in kurativo). - Izboljšanje možnosti za volontersko delo mladih v športnih društvih. - Povezovanje športa v mestu z drugimi dejavnostmi (turizem, gospodarstvo).

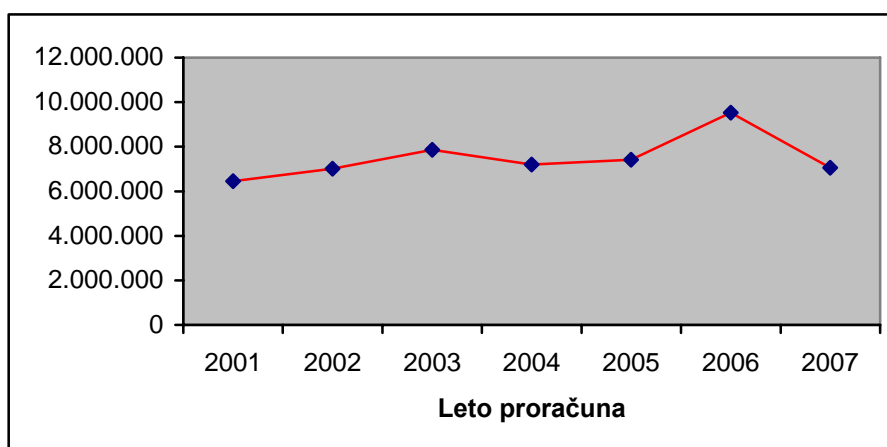
Vir: Bon et al., Predlog strategije razvoja športa v Mestni občini Ljubljana od 2008 do 2012, 2008, str. 17.

Sredstva za šport v MOL

Leta 2007 je bilo v zadevi javnega razpisa za sofinanciranje programov MOL-a s področja športa namenjenih 7.064.522 evrov in sicer 3.294.246 evrov za vzdrževanje in obratovanje ter investicije v športno infrastrukturo in 3.770.276 evrov za dejavnosti izvajalcev letnega programa športa. Leta 2007 je bilo torej namenjenih kar 25,96 odstotka manj sredstev za šport kot leto poprej, kar je tudi prikazano v Sliki 5 in Tabeli 7.

Poglavitni krivec za nastali izpad sredstev je bil, za okoli 24 odstotkov, nižji proračun MOL-a za leto 2007, saj je bila MOL zaradi novega zakona o financiranju občin ob 56,8 milijona evrov.

Slika 5: Primerjava proračunov MOL za področje športa od leta 2001 do 2007

Vir: Analiza vrhunskega športna na območju Mol 2007, 2007, str 13.

Tabela 7: Primerjava proračunov MOL za področje športa od leta 2001 do 2007

Leto proračuna	Sredstva v EUR	Indeks
2001	6.452.061	
2002	7.008.972	108,63
2003	7.855.471	112,08
2004	7.196.531	91,61
2005	7.412.151	103,00
2006	9.529.870	128,57
2007	7.056.175	74,04

Vir: Analiza vrhunskega športna na območju Mol 2007, 2007, str 13.

Na razpisu 2007 so bili izbrani programi 285-ih društev. 113 društev je prejelo manj kot 1000 evrov, od tega je 41 društev prejelo zgolj 118 evrov za svoje delovanje. V razred prejemnikov med 1.000 in 10.000 evri se je uvrstilo natanko 100 društev, 72 društev pa je prejelo nad 10.000 evrov sredstev za svoje programe in delovanje. V letu 2008 naj bi bilo v MOL za področje športa predvidenih 8.120.546 evrov, kar sicer pomeni skokovito, kar 15 odstotno povečanje. Vendar pa je v tem znesku kar 1.061.729 evrov namenjeno obnovi kopališča Kolezija, 171.916 evrov pa osvetlitvi Poti okoli Ljubljane. S tema izrednima postavkama očiščena projekcija proračuna za šport v letu 2008 potemtakem kaže, da se dejansko obseg

javnega sofinanciranja športa v MOL v primerjavi z letom 2007 zmanjšuje za 3 odstotke, kar bo zlasti prizadelo že tako do skrajnosti okleščene programe športne dejavnosti. Športu v Ljubljani, se torej ne obeta nič dobrega (Športna zveza Ljubljana, 2008).

2.3.4 Fundacija za šport

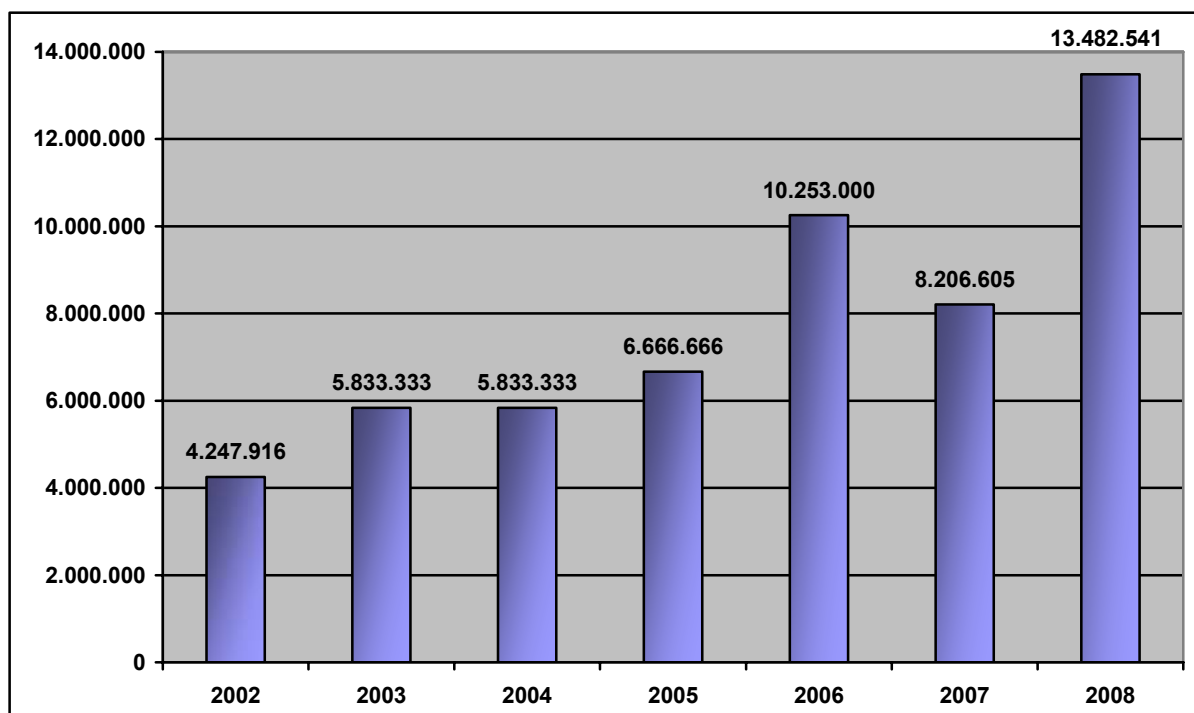
Poleg navedenih javnih virov imamo v Sloveniji še en javni vir financiranja športa. To so sredstva iz iger na srečo, iz katerih se pretežno financirata Fundacija za šport in Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS. Ti dve nepridobitni organizaciji sta bili ustanovljeni leta 1998 na podlagi tedanjega Zakona o športu (Šugman et al., 2002, str. 70).

Fundacija za šport je ustanovljena za uresničevanje javnega interesa na področju športa. Osnovna dejavnost fundacije, s katero uresničuje svoj namen, je sofinanciranje štirih področij športa:

- športne dejavnosti (ne manj kot 40 in ne več kot 50 odstotkov sredstev),
- gradnje športnih objektov (ne manj kot 40 in ne več kot 50 odstotkov sredstev),
- raziskovanja in razvoja športa (ne manj kot 4 in ne več kot 12 odstotkov sredstev),
- založništva v športu (ne manj kot 2 in ne več kot 4 odstotkov sredstev).

Slika 6 nam prikazuje razdeljena sredstva fundacije od leta 2000 naprej, v Tabeli 8 na strani 24 pa lahko zasledimo število financiranih programov od leta 2002 s strani Fundacije za šport.

Slika 6: Višina razdeljenih sredstev Fundacije za šport od leta 2000 do leta 2008 (v EUR)

Vir: Letno poročilo o delu Fundacije za šport v letu 2006, Interna gradiva Fundacije za šport, 2008.

Tabela 8: Število sofinanciranih programov Fundacije za šport od leta 2002 do 2008

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Število sofinanciranih programov	280	390	410	436	497	555	581

Vir: Letno poročilo o delu Fundacije za šport v letu 2006, Interna gradiva Fundacije za šport, 2008.

Za leto 2008 so prejeli skupno 1.194 prošenj. V primerjavi s prejšnjimi leti je na nekaterih področjih prispelo veliko dobro pripravljenih programov, vendar pa obstaja izjemen razkorak med razpoložljivimi in pričakovanimi sredstvi, saj športne organizacije od fundacije pričakujejo skoraj 53 milijonov evrov. Zaprošena sredstva za 3,7-krat presegajo razpisana sredstva.

Fundacija za šport se financira iz koncesijskih dajatev od iger na srečo in ker preko interneta na naš trg še vedno intenzivno vstopajo nelegalni ponudniki iger na srečo, v fundaciji ne beležijo takšnega trenda povečevanja sredstev, kot bi ga lahko.

Od leta 1998, ko je bila ustanovljena, do danes, je Fundacija za šport:

- sofinancirala več tisoč športnih programov v skupni višini več kot 71 milijonov evrov,
- povečala sredstva, ki jih deli slovenskemu športu za 15-krat,
- povečala število izvajalcev in njihovih programov za 12-krat,
- po vsej Sloveniji sofinancirala vse večje razvojne programe slovenskega športa, tako da pokrije okoli 30 odstotkov stroškov teh programov,
- pregledno izvaja postopke vrednotenja vlog,
- oblikovala učinkovit nadzor nad namensko porabo dodeljenih sredstev,
- edini javni financer, ki vrednoti tudi vložek prostovoljnega dela,
- s pobudami za spremembo zakonodaje dosegla zvišanje koncesijskih dajatev za šport,
- sooblikovala stabilne vire financiranja,
- do sedaj poslovala zelo racionalno, tako da stroški njenega delovanja niso bremenili koncesijskih dajatev namenjenih športnim organizacijam.

2.4 Zasebna sredstva

2.4.1 Sponzorstvo in donacije

»Sponzorstvo v športu je celovita menjava med sponzorjem in sponzoriranim, pri kateri dobi sponzor v zameno za sponzoriranje ustrezno in primerno povračilo, sponzorirani pa finančna ali druga sredstva za uresničitev svojega poslanstva.« (Retar, 2006, str. 117).

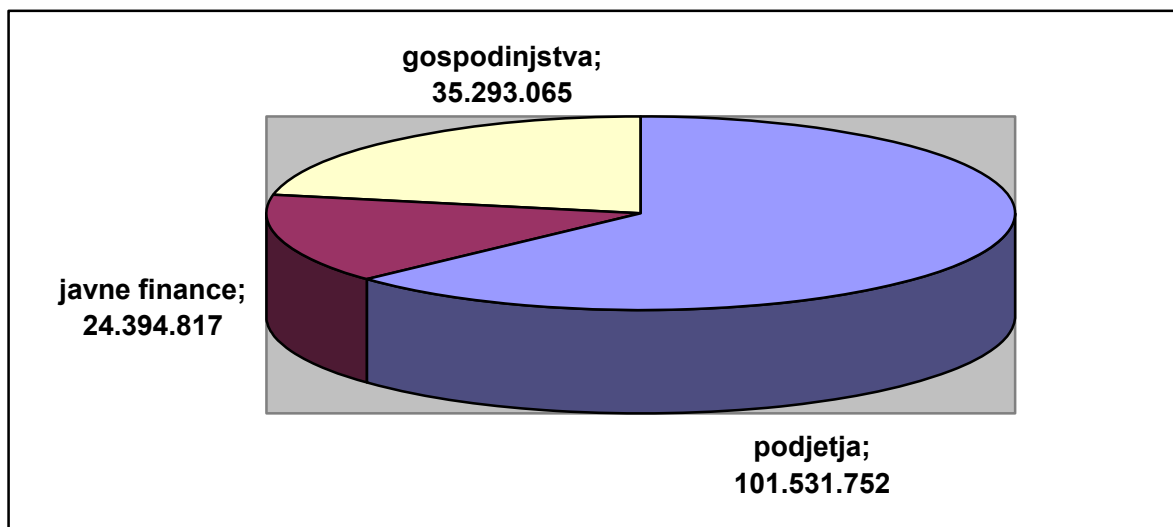
Sponzorstvo je eno od najhitreje rastočih področij znotraj managementa v športu. Sponzorji, pokrovitelji potrebujejo dostop do komunikacij s specifičnim trgom: to so navijači in gledalci. Pot preko športa omogoča podjetjem izjemno možnost komunikacije s ciljno skupino na trgu. Nekatera podjetja se odločijo za sponzoriranje v športu zaradi izboljšanja javnega mnenja o podjetju oziroma o proizvodih ali storitvah podjetja. Druga se odločajo za sponzoriranje, ker jim le to omogoča oglaševanje izdelkov, ki jih ne morejo propagirati skozi klasične metode

oglaševanja (tobačna industrija). Povsod pa je glavni cilj sponzoriranja povečanje prodaje podjetja. Sponzorstvo je postalo tako uspešno sredstvo trženja za podjetja, da vse kaže na to, da bo število podjetij, ki bodo sponzorirala šport naraslo in postalo sestavni del promocije podjetij v smislu poslovnih odnosov, publicitete in promocijske prodaje. Po drugi strani pa brez sponzorskih sredstev današnji šport ne bi več mogel preživeti oziroma obstajati v takšni obliki kot ga poznamo. Posledično ni čudno, da se vrednost sponzorskih odnosov že odraža v milijardah evrov, ki so potrošeni za sponzoriranje tako v ZDA, Evropi kot po celem svetu (Bednarik et al., 1998, str 19).

Zdi se, da ima Slovenija glede na ostali razviti del sveta, nekoliko slabše potenciale za razcvet sponzorstva v športu. Slovenski trg je namreč premajhen, zato so tudi potrebe po tržnem komuniciranju manjše in predvsem za velike multinacionalke manj zanimive, čeprav le-te preko sponzoriranja v šport vlagajo vsako leto več (Bednarik, 1999, str. 13).

Če je na strani povpraševanja na športnem trgu značilno, da največ izdatkov za šport namenijo gospodinjstva, pa lahko s pomočjo Slike 7 ugotovimo, da je na strani ponudnikov za športna društva značilno, da največ prihodkov od prodaje, skoraj dve tretjini, ustvarijo ravno od prodaje storitev podjetjem (sponzorjem).

Slika 7: Ocena prihodkov od prodaje storitev športnih društev v letu 2004 (v EUR)

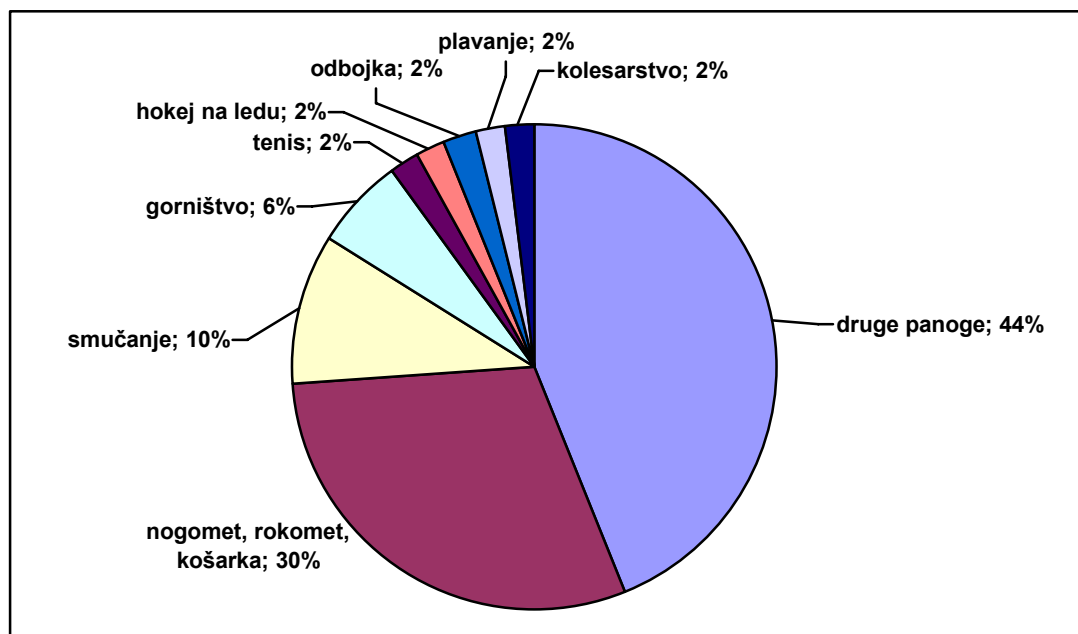

Vir: J.Bednarik & M. Kolenc, *Financiranje športa*, 2006, str. 8.

Pretirana usmerjenost trženja športnih storitev samo na trg sponzorjev za športna društva ni dobra. Predvsem zato, ker največji delež poberejo bolj komercialni športi. Poleg tega globalizacija z mediji vpliva tudi na odločitve podjetij kam in na kakšen način vlagati sredstva za oglaševanje na trgih. Večji kot ima športni dogodek ali športni zvezdnik medijski doseg, bolj privlačen je za podjetja oz. sponzorje. Šport je za pokrovitelje samo eno izmed trženjskih orodij za vstop na trg, uveljavitev na trgu. V zadnjem času pa podjetja preko športa izražajo tudi svojo družbeno odgovorno delovanje na trgu na katerem delajo (Šugman et al., 2006, str. 87).

Za sponzorje na slovenskem trgu je najbolj zanimivo sponzoriranje posameznih ekip, preko katerih najuspešneje prihajajo do zelenih tržnih ciljev, saj ekipni športi praviloma privabijo največje število gledalcev. Za tak način sponzoriranja sponzorji v povprečju namenijo tudi največ sredstev. Sponzorsko zanimivi so tudi športni dogodki, na katerih lahko sponzorji neposredno komunicirajo z javnostjo ne glede na uspehe športnikov, saj ima športni dogodek že vnaprej okvirno znano odmevnost. Najmanj sponzorskega zanimanja je zato na splošno za sponzoriranje posameznih športnikov, izjema so seveda le tisti z medijsko zelo odmevnimi rezultati. To pa je praviloma povezano s komercializacijo športne panoge. Po zadnjih podatkih so sponzorsko najzanimivejše športne panoge v Sloveniji košarka, nogomet, alpsko smučanje in rokomet. Razvrstitev po sponzorski zanimivosti potrjujejo tudi podatki s Slike 8, saj znašajo v letu 2005 prihodki nogometa, košarke in rokometu kar 30 odstotkov (47,2 milijona evra) vseh prihodkov športnih društev (157,4 milijonov evrov) (Bednarik & Kolenc, 2006, str. 5).

Slika 8: Prihodki društev po športnih panogah v letu 2005

Vir: Šugman et al., Športni menedžment, 2006, str. 81.

Zanimiv pa je tudi podatek, da je deset športnih panog v letu 2005 ustvarilo 56 odstotkov vseh prihodkov športnih društev. Posledično imajo povprečna športna društva iz ostalih panog vedno manj prihodkov.

Pri sponzoriranju v Sloveniji treba omeniti tudi problem, da vse preveč pogodb temelji na pritisku z strani politike in na poznanstvih z odgovornimi osebami v podjetjih, katere podpisujejo sponzorske pogodbe predvsem zaradi osebnih interesov in ne zaradi interesov podjetja (Bednarik, 1999, str. 12).

Donatorstvo lahko označimo kot podrazred sponzorstva. Med sponzorskim in donatorskim odnosom je bistvena razlika v obveznostih sponzoriranca oz. doniranca. Sponzorski odnos je pogodba z obveznostmi, medtem ko je donacija predvsem darilo, zaradi katerega prejemnik nima nikakršne obveznosti do donatorja, ni mu treba opraviti nikakršnih storitev ali mu v zameno dati kakršnegakoli produkta (Retar, 2006, str. 133).

Produkt, ki je donatorju predlagan v menjavo, so fizične prednosti, ki so lahko altruistične (npr.: dober občutek, da podpira vredno naložbo) ali pa so lahko egoistične (osebno zadovoljstvo videti svoje ime na listi donatorjev, pojavljanje na televiziji, v družbi pomembnih oseb, usluga prijatelju itd.) (Bednarik, 1999, str.12).

V slovenski zakonodaji so prispevki donatorjev opredeljeni kot podarjena sredstva z negospodarskim namenom v materialni ali fizični obliki bodisi od pravnih ali fizičnih oseb. Za prihodke, pridobljene iz tega naslova, društva ne plačujejo davka od dobička. Če je donator pravna oseba, lahko znesek donacije, ki ne presega 0,3 odstotka lastnih ustvarjenih prihodkov, upošteva kot odhodke poslovanja, kar je donatorju v korist. Pa vendarle šport v Sloveniji ni postavljen v enakovreden položaj, saj lahko za kulturo podjetja donirajo še dodatnih 0,2 odstotka (skupaj tako 0,5 odstotka lastnih prihodkov) (Retar, 2006, str. 62).

2.4.2 Izdatki gospodinjstev

Drugi del zasebnega financiranja športa predstavljajo sredstva, ki jih za športne izdelke in storitve porabijo gospodinjstva. Večino teh sredstev neposredno ne prejmejo športne organizacije, pač pa druge organizacije, ki se ukvarjajo s trgovino, turizmom, proizvodnjo itd., a jih kljub temu štejemo k financiranju športa (Bednarik et al., 2000, str. 10).

V Tabeli 9 je razvidno, da gospodinjstva največ sredstev porabijo za športne tečaje in članarine športnim klubom in društvom.

Tabela 9: Struktura izdatkov gospodinjstev za športne storitve v letu 2004

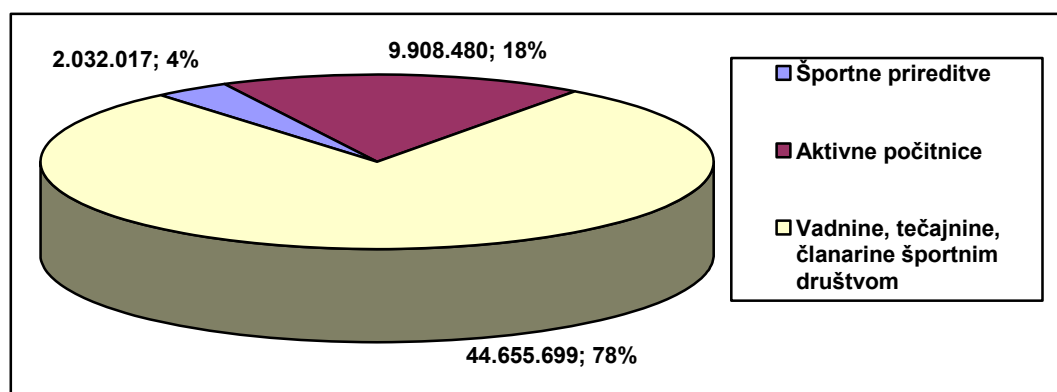
Izdatki gospodinjstev za storitve	v %
Športne prireditve	2
Vadnine za športne dejavnosti in najem športnih objektov	13
Športni tečaji in članarine športnim klubom in društvom	37
Izposoja opreme za šport in rekreacijo	3
Žičnice v smučarskih centrih	34
Aktivne počitnice	11

Vir: M. Kolenc, Financiranje športnih organizacij »med ponudbo in povpraševanjem«, 2007, str. 11.

Gospodinjstva so za športne storitve v letu 2004 porabila 79,5 milijonov evrov, kar znaša 14,9 odstotka celotnih izdatkov za šport v Sloveniji za leto 2004. Od tega so za storitve, ki jih dejansko lahko ponudijo športna društva (poleg drugih ponudnikov na trgu), porabila 56,6 milijona evra, kar je razvidno iz slike 9 na strani 28.

Dejansko pa so športna društva dobila 35 milijonov evrov, kar pomeni, da njihov tržni delež znaša slabih 62 odstotkov (Majhen, 2007, str. 22).

Slika 9: Izdatki gospodinjstev za storitve, ki jih lahko ponudijo športna društva v letu 2004 (v EUR)

Vir: J.Bednarik & M. Kolenc, *Financiranje športa*, 2006, str. 12.

Zanimiva je tudi primerjava v Tabeli 10 med porabljenimi sredstvi gospodinjstev za storitve športa in rekreacije in porabljenimi sredstvi za kulturo. V obdobju med leti 2000-2005 se je obseg povprečnih letnih sredstev za šport in rekreacijo povečal za dobrih 30 odstotkov, to je približno za enak odstotek, kot so se povečala povprečna celotna porabljenega sredstva gospodinjstev. Prav tako pa je ostal delež povprečnih sredstev za šport in rekreacijo v celotnih porabljenih sredstvih približno enak, to je okoli 0,73 odstotkov vseh porabljenih sredstev.

Tabela 10: Povprečna letna porabljenega sredstva gospodinjstev v Sloveniji za leto 2000, 2002, 2005 (v EUR)

	2000		2002		2005	
	Povprečno na gospodinjstvo	Struktura porabe na člana	Povprečno na gospodinjstvo	Struktura porabe na člana	Povprečno na gospodinjstvo	Struktura porabe na člana
Porabljenega sredstva	12.808,94	100,00	14.572,33	100,00	17.215,04	100,00
Storitve za rekreacijo in kulturo	309,21	2,41	353,93	2,43	395,33	2,30
Storitve za šport in rekreacijo	96,40	0,75	106,14	0,73	122,30	0,71
Kulturne storitve	195,91	1,53	230,70	1,58	255,73	1,49
Igre na srečo	16,89	0,13	17,09	0,12	17,31	0,10

Vir: D. Šešok, *Analiza finančnega stanja športa v Sloveniji*, 2008, str. 2.

Poraba sredstev, namenjenih za rekreacijo in kulturo, še pokaže, da gospodinjstva v povprečju za šport in rekreacijo namenjajo manj (okoli dvakrat manj) sredstev kot za različne kulturne storitve. Športne organizacije v preteklih letih očitno niso znale izkoristiti priložnosti, da bi prebivalstvo še povečalo porabo svojih sredstev za šport in rekreacijo. Zato bi bilo potrebno narediti več za še dodatno povečanje konkurenčnosti športa v primerjavi z ostalimi aktivnostmi pristočne industrije. Možni ukrepi bi tako bili zniževanje stroškov, subvencioniranje izobraževanja kvalitete delovne sile s področja športa in rekreacije ali subvencioniranje najema športnih prostorov (Šešok, 2008, str. 3).

2.5 Možnosti povečanja prihodkov športnih društev

Športna društva in njihove zveze bi se morala v večji meri usmeriti v oblikovanje novih storitev in izdelati nove prodajne poti ter projekte pospeševanja prodaje storitev. Predvsem bi morala poskušati povečati prihodke iz športnih prireditev in dogodkov s spremembo politike prodaje vstopnic. Spodbujati bi morali sezonsko prodajo vstopnic. Na ta način bi se izognili neprestanemu nihanju prihodkov (višji ogledi tekem z atraktivnimi nasprotniki, v primeru slabih rezultatov pa obisk sploh upade) društva oziroma športne institucije pa bi dobila kreditna sredstva, ki bi jih porabila za nakup igralcev, popravilo infrastrukture itd., kar bi posledično izboljšalo rezultate klubov in povečalo zanimanje gledalcev za ogleda tekem (Šešok, 2008, str. 3-4).

Športna društva bi morala uveljaviti vrednotenje prostovoljnega dela v športnih društvih in vzpostaviti volontersko delo kot ekonomsko kategorijo izraženo v računovodskih izkazih športnih društev.

Športna društva in športne zveze bi morale ustanavljati gospodarske družbe, ki so lahko bolj poslovno prilagodljive organizacijske oblike kot športna društva.

Država, občine in Fundacija za šport bi morale v večji meri podpirati projekte gradnje in obnove športnih objektov, ki bi zagotavljala kakovostnejšo, varnejšo in udobnejšo športno infrastrukturo, na kateri bi se lahko ponujala tudi spremljevalna dejavnost (gostinjstvo, trgovski centri).

Država in lokalne skupnosti bi morale zmanjšati birokratske ovire in omogočiti pogoje za hitrejša vlaganja zasebnega kapitala v športno infrastrukturo.

Država in lokalne skupnosti morajo povečati sredstva za programe športa in na ta način omogočiti večjo dostopnost športnih programov in izboljšati konkurenčnost slovenskega športa (Šešok, 2008, str. 3-4).

2.6 Ugodnejša davčna zakonodaja

Poleg ukrepov na odhodkovni strani proračuna (subvencije in donacije namenjene športu) bi lahko država s preprostimi ukrepi, bistveno izboljšala položaj oseb, ki se ukvarjajo s športom (posameznikov, športnih društev) v Sloveniji.

V Sloveniji je namreč davčna zakonodaja na področju športa izredno neugodna, kar je nedvomno v veliki meri pripomoglo k prepočasnemu razvoju športa in z njim povezanih aktivnosti. Ne glede na to, da so prav naši vrhunski športniki znatno pripomogli k ugledu in

prepoznavnosti naše države v svetu, pa naša država na žalost nima posluha za ideje, katerih posledice bi na omenjenem področju enkrat za vselej uredile razmere.

Ne samo, da naša država namenja premalo izdatkov iz državnega proračuna za športne aktivnosti, temveč z neugodno davčno politiko zavira vlaganje v omenjene kategorije, tudi s strani zasebnega sektorja.

Pomanjkanje davčnih spodbud za donacije športu

Trenutna zakonodaja omejuje tako donacije dane s strani pravnih oseb (kot davčno priznane odhodke na največ 0,3 odstotkov obdavčenih prihodkov) kot tudi donacije fizičnih oseb (izjema le 0,5 odstotka odmerjene dohodnine). Ker stroški donacij niso davčno priznani odhodki lahko ugotovimo, da družbe niso spodbujane k temu, da bi donirale več sredstev za namene športa, v primeru fizične osebe kot donatorja pa je potrebno opozoriti na to, da se mora takšen posameznik odločiti o tem, kateri organizaciji bo namenil del dohodnine med številnimi pravnimi osebami in to odločitev sprejeti enkrat za daljše obdobje. Donacije pravnih oseb v Sloveniji, namenjene v športne namene, niso dovolj stimulirane zato bi morale biti donacije v te namene priznane kot davčno priznani odhodki, v precej višjem odstotku: 10, 20 ali celo 50 odstotno. Na ta način bi bila slovenska podjetja v večji meri pripravljena del svojih sredstev nameniti v športne namene.

Pri namenjanju dela dohodnine pa bi se lahko omogočilo društvom, da bi sama izvajala določene aktivnosti. Z zbiranjem podpisov članov društev, bi se del dohodnine teh članov konec leta, avtomatsko namenil temu društvu, saj so dejanski postopki, ki jih mora opraviti posamezna fizična oseba v zvezi z namenjanjem dela dohodnine posamezni organizaciji, prezapleteni, kar posledično pomeni, da se le malo državljanov dejansko odloči za izvedbo omenjenih aktivnosti (Šešok 2008, str. 4-5).

Opredelitev pridobitne dejavnosti

Pravne osebe, ki se ukvarjajo s športom (predvsem športna društva) so v skladu z zadnjim pravilnikom o pridobitni dejavnosti obdavčena skoraj enako kot gospodarske družbe. Pri tem se pojavi problem, da se stroški, ki so povezani s pridobivanjem teh prihodkov (če je delo opravljeno prostovoljno), ne priznajo pri zniževanju davčne osnove. Tako lahko ugotovimo, da je dobiček iz podobnih aktivnosti neprofitnih organizacij, višji kot dobiček gospodarskih družb, zaradi česar je tudi znesek davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je iz tega naslova dolžno plačati društvo, višji (država tako posredno obdavčuje tudi prostovoljno delo posameznikov).

Smiselno bi bilo uvesti olajšavo, ki bi odražala vrednost prostovoljnega dela članov društva, pri pridobivanju prihodkov. Trenutno velja: prostovoljno delo članov povečuje dobiček društva in s tem poveča prihodek proračuna.

Glede na to, da so tudi v športu velika nihanja v primeru zbiranja potrebnih sredstev za investicije (npr. v športne objekte), bi se tudi iz tega naslova neprofitnim organizacijam morala priznati dodatna olajšava, saj so sicer prihodki, ki jih je društvo izkazalo iz pridobitne dejavnosti (namenjeni investiciji) v celoti obdavčeni v letu, ko je pridobilo prihodke, ne glede na to, da so bili le ti v celoti porabljeni za investicijo, npr. v športni objekt.

Smiselno bi bilo tudi opozoriti na 30. člen ZDDPO-2 (2006), ki opredeljuje nepriznane odhodke. Skladno s 3. točko prvega odstavka omenjenega člena, se stroški, ki se nanašajo na privatno življenje, primeroma za zabavo, oddih, šport in rekreacijo, vključno s pripadajočim davkom na dodano vrednost, davčno ne priznajo. Takšno obravnavanje omenjenih stroškov je nedopustno in s strani države povsem neodgovorno. Tako so na primer davčno priznani stroški namenjeni za darila »dedka mraza«, stroški namenjeni športu pa ne. Ti stroški bi se morali priznati v določeni višini npr. 500 evrov letno na zaposleno osebo (podobno ureditev poznajo v Avstriji). Navedeno pomeni, da se družbe vse premalokrat odločajo, da bodo del svojih sredstev namenile za aktivnosti v zvezi s športom, pa naj si gre za aktivnosti svojih zaposlenih ali pa za donacije raznim športnim društvom oziroma drugim športnim institucijam (klubi, zveze). Družbe si morajo namreč za izdatke, ki so jih namenila v športne aktivnosti, povečati davčno osnovo in skladno z zakonodajo, plačati davke. Smiselno bi bilo, da bi se tudi tovrstni stroški priznali kot davčno priznani odhodki v celoti (Šešok, 2008, str. 5-6).

Davčna zakonodaja bi morala omogočiti prenos pozitivne davčne osnove v naslednja leta, ko bi se le-ta lahko znižala za morebitno kasnejšo »davčno izgubo« - v tujini je t.i. loss carry backwards (prenos davčnih izgub v pretekla leta) pogosto priznan tudi pri gospodarskih družbah.

Predlog Olimpijskega komiteja Slovenije je zato tak (omogočanje dolgoročnih rezervacij za namene razmejevanja prihodkov), da se odloži obdavčitev, če se sredstva porabijo za namene opravljanja temeljne nepridobitne dejavnosti (za kar je treba pripraviti npr. načrt porabe v najkasneje naslednjih treh letih) (Šešok, 2008, str. 5, 6).

Dohodnina

Prav tako je slovenska davčna zakonodaja zelo neugodna z vidika osebne obdavčitve. Tako smo v preteklosti že bili priča prvim selitvam naših vrhunskih športnikov v davčno ugodnejše države (Čeplak, Srebotnik). V primeru, da se razmere ne bodo uredile in davčno breme zmanjšalo, se lahko zgodi, da bodo takšne selitve naših najboljših športnikov postale stalna praksa v Sloveniji. Le izjemni pripadnosti gre pripisati dejstvo, da večina naših športnikov še vedno tekmuje za Slovenijo in ne za katero drugo državo, ki bi jim seveda omogočila precej boljše pogoje tako z vidika pogojev za trening kot z vidika finančnega položaja.

Ukrepi, ki bi bili nujni so (Šešok, 2008, str. 6):

- povečanje meje za normirane stroške (poenostavitev administracije za športnike in športne delavce in s tem tudi znižanje administrativnih stroškov),
- povečanje normiranih stroškov za vse osebe, ki se ukvarjajo s športom (ustvarjanje ugodnejšega davčnega okolja – sicer bo Slovenija zaradi davčne konkurence postala nezanimiva) in še posebej za športnike, ki se ukvarjajo s športnimi panogami, v katerih so sami dolžni kriti stroške (treningov, trenerjev, športne opreme, priprav),
- tuje športnike bi bilo smiselno oprostiti plačevanja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Sloveniji (saj je njihova športna kariera omejena in so v vsakem primeru dolžni sami poskrbeti za svojo socialno varnost) samostojno pokojnino iz Slovenije bi prejeli šele, če bi bili 15 let vključeni v obvezno pokojninsko zavarovanje v Sloveniji,
- popolna davčna oprostitev povračil stroškov (prevozi, prenočišča, stroški treniranja, stroški prehrane - po dejanskih stroških, izobraževanja) osebam, ki sodelujejo v dejavnostih društev (v okviru pridobitne ali nepridobitne dejavnosti) in gospodarskih družb - ne glede na status posameznika. Povračila stroškov bi bilo potrebno hkrati priznati kot davčno priznane stroške,
- potrebno bi bilo tudi prilagoditi davčni status nekaterih drugih dohodkov, ki so trenutno visoko obdavčeni (npr. plačilo po pogodbi o delu – veliko breme je predvsem posebni davek na določene prejemke),
- pridobitev statusa prostovoljnega dela, saj bi se v tem primeru dohodnina znižala za določen odstotek, zaradi česar bi bili posamezniki bolj zainteresirani za te aktivnosti (posameznik bi moral ta status dokazovati).

Davek na dodano vrednost - DDV

Ko družba podari opremo športni ustanovi, mora od vrednosti opreme obračunati in plačati DDV, čeprav za opremo ni prejela plačila v denarju. Na tak način država kaznuje družbe, ki so pripravljene brezplačno zagotoviti del sredstev za razvoj športnih aktivnosti. Ta dilema pa se odraža tudi na drugih večjih projektih, denimo investicijah v športno infrastrukturo, če se ne izvajajo iz javnih sredstev. Če se določen projekt ne izpelje, država ne prejme obračunanega DDV od naložbe, niti ni imela odhodkov. Učinek na proračun je tako nič.

Predpostavimo, da organizacija izvede naložbo v športni objekt, ki stane 1.200 enot (200 enot DDV, ki si ga društvo ne more poračunati - je torej prihodek proračuna) in dobi iz javnih sredstev za ta projekt 200 enot (odhodek proračuna). Tu je učinek na državni proračun zopet nič. Torej države ta projekt ni stal nič. Šele ko iz javnih sredstev projekt dobi več kot 20 odstotkov, lahko govorimo o dejanskem prispevku države in spodbujanju športa.

Drugi problem z vidika DDV je problem pri odbitku vstopnega DDV pri nabavi opreme za športne organizacije. Ker morajo društva pri nabavi opreme, namenjene za potrebe športnih aktivnosti, plačati DDV, bi bilo potrebno na tem področju sprejeti določene ukrepe z

namenom oprostitve plačila DDV za to opremo, oziroma da država zagotovi sredstva, s katerimi bi društva dobila refundiran znesek plačanega DDV za omenjeno opremo.

Glede na to, da društva precej sredstev prejmejo prek donacijskih in sponzorskih prispevkov ter prostovoljnega dela, je nesmiselno, da petina teh sredstev odteka v državno blagajno prek davka na dodano vrednost. Na ta način se država do športa vede zelo mačehovsko, saj po eni strani vztrajno trdi, da je potrebno čim več sredstev zagotoviti prek prostovoljnih prispevkov in dela, po drugi strani pa nato prek davkov pobere obsežen del teh sredstev. Naj omenim da je takšno sofinanciranje dela nakupa opreme (za znesek DDV) stalna praksa pri prostovoljnih gasilskih društvih (Mihajlovič, 2008).

3 PLAVALNI KLUB OLIMPIJA

3.1 Predstavitev plavalnega kluba Olimpija

Plavalni klub Olimpija deluje pod okriljem Akademske športne zveze Olimpija, ki je bila ustanovljena leta 1955. Akademska športna zveza Olimpija je množična športna organizacija prostovoljno združenih klubov in društev, saj trenutno združuje 25 klubov in društev z 29 športnimi panogami in z več kot 5000 športnicami in športniki. To pomeni, da je Olimpija največji slovenski športni kolektiv.

Začetki plavalnega kluba Olimpija segajo v leto 1975 in so bili tesno povezan z izgradnjo takrat največjega plavalnega kompleksa v Sloveniji, zimskega kopališča Tivoli. Ob poteku gradnje se je v takratnem daleč najmočnejšem slovenskem športnem društvu Olimpija, porodila zamisel, da bi med svojimi klubi, imeli tudi plavanje. Prvi predsednik kluba je bil gospod Urban Dermastia, prvi trener pa gospod Andrej Žnidaršič.

Plavalni klub Olimpija (v nadaljevanju PKO) je bil ustanovljen, da bi poleg tekmovalnega programa, skrbel tudi za množično rekreacijo in učenje plavanja, tako otrok kakor tudi odraslih. V obdobju od ustanovitve do danes je PKO postal eden največjih in po številu članstva najštevilčnejših klubov v Sloveniji. Kljub stalnim težavam s pogoji za treniranje in učenje plavanja, redno prispevajo svoje kakovostne plavalce v vse kategorije slovenskih plavalnih reprezentanc. Plavalci PKO so se doslej udeležili olimpijskih iger, svetovnih in evropskih prvenstev, mladinskih evropskih prvenstev in tudi evro iger mladih.

Predsednik kluba je gospod Robert Dominič, ki pa ima stoddotno podporo devetih članov upravnega odbora kluba. Med člani upravnega odbora kluba so večinoma starši plavalcev, imajo pa tudi dva člana, ki sicer nimata otrok v klubu, sta pa celo življenje povezana s plavanjem in tako s svojimi izkušnjami pomagata klubu.

PKO se lahko danes pohvali kot eden izmed največjih plavalnih klubov v Sloveniji, saj v klubu redno trenira preko 250 plavalcev v šestih selekcijah, športni šoli in izpopolnjevalni šoli. Letno v začetnem tečaju, ki so mu v PKO nadeli ime »tjulko«, naučijo plavati preko 300 otrok. Pred nekaj leti so pričeli tudi z novimi programi, z namenom zadovoljiti potrebam moderne družbe. Pripravili so veliko možnosti rekreativnega plavanja za vse starostne skupine, posebej ponosni so na njihovo veteransko sekcijo, ki je najštevilčnejša v Sloveniji.

V mesecu decembru PKO prireja tradicionalni mednarodni miting MIKLAVŽ, na katerem nastopa preko 600 plavalcev mlajših kategorij, iz več evropskih držav. PKO ima tudi zelo uspešno trenersko ekipo, ki šteje 23 trenerjev, učiteljev in vaditeljev. PKO je eden redkih klubov v Sloveniji, ki tudi znotraj kluba izobražuje mlade trenerje.

Vsako leto sredi meseca junija, ko zaključijo izpopolnjevalno šolo plavanja, priredijo klubski praznik DAN OLIMPIJE. Ob tej priložnosti novim bodočim plavalcem predstavijo vse generacije kluba, ob koncu pa se skupaj s sponzorji in bivšimi člani kluba družijo na družabnem srečanju na prostem.

3.2 Viri financiranja plavalnega kluba Olimpija

Kot vse neprofitne organizacije oziroma kot vsa športna društva v Ljubljani, se tudi PKO sooča s problemi pri pridobivanju finančnih sredstev. Za PKO je značilen pluralen sistem financiranja, saj pridobiva sredstva preko proračunskih sredstev, članarin, prostovoljnih prispevkov in plačil storitev.

Glavni razlog za slabše poslovanje in presežek odhodkov v letu 2007 (Tabela 11) je zmanjšanje prejetja proračunskih sredstev s strani Mestne občine Ljubljana in zvišanje stroškov tekmovalnega programa.

Tabela 11: Izkaz poslovanja PKO v letu 2006 in 2007 (v EUR)

Leto	2006	2007
Prihodki	204.215	220.921
Odhodki	200.063	223.516
Presežek prihodkov	4.152	/
Presežek odhodkov	/	2.595

Vir: Letno poročilo PKO za leto 2007, 2008.

S pomočjo Tabele 12 na strani 35 lahko razberemo, da so največji vir prihodkov v letu 2007 predstavljale članarine in prispevki članov, in sicer 65,75 odstotkov vseh prihodkov PKO. Velik delež prihodkov vsako leto predstavljajo tudi sredstva, ki jih PKO dobi na razpisu MOL-a za sofinanciranje programov športa v tekočem proračunskem letu. Ta delež je leta 2007 znašal 20,81 odstotkov vseh prihodkov. Ostalih dobrih 13 odstotkov predstavljajo dotacije iz drugih fundacij, (4,98 odstotka) donacije (6,01 odstotka) in drugi prihodki (2,45 odstotka).

Tabela 12: Viri prihodkov PKO v letu 2007

Viri sredstev	Prihodki v EUR	Odstotki
Proračun MOL	45.964	20,81%
Dotacije iz drugih fundacij, skladov, ustanov	11.008	4,98%
Donacije drugih pravnih oseb in fizičnih oseb	13.271	6,01%
Članarine in prispevki članov	145.261	65,75%
Drugi prihodki	5.417	2,45%
Skupaj	220.921	100%

Vir: Letno poročilo PKO za leto 2007, 2008.

V primerjavi z letom 2006 je imel PKO v letu 2007 za 8,2 odstotka več prihodkov oz. so bili prihodki višji za 16.706 evrov. Donacije so bile v letu 2007 višje kar za 50,7 odstotka pa vendarle ker predstavljajo sorazmerno majhen delež vira sredstev financiranja PKO so bile donacije leta 2007 višje »le« za 4.466 evrov. MOL je v letu 2007 PKO namenila za 6,3 odstotka manj sredstev oz. 3.093 evrov manj kot leta 2006. Prihodki ostalih sredstev v letu 2007 so se minimalno spremenili glede na prejšnje leto.

Tabela 13: Primerjava prihodkov PKO v letu 2006 in 2007

Viri sredstev	2006		2007	
	EUR	%	EUR	%
Proračun MOL	49.057	24,02	45.964	20,81%
Dotacije iz drugih fundacij, skladov, ustanov	10.912	5,34	11.008	4,98%
Donacije drugih pravnih oseb in fizičnih oseb	8.805	4,31	13.271	6,01%
Članarine in prispevki članov	129.970	63,65	145.261	65,75%
Drugi prihodki	5.471	2,68	5.417	2,45%
Skupaj	204.215	100%	220.921	100%

Vir: Letno poročilo PKO za leto 2007, 2008.

Iz tabele 13 je možno tudi razbrati, da če zanemarimo minimalno spremembo drugih prihodkov, so bila sredstva MOL-a edina ki so bila v letu 2007 manjša kot v letu 2006. Delež sredstev MOL-a pri financiranju delovanja PKO, se je tako zmanjšal s 24,02 odstotka vseh prihodkov PKO na le 20,81 odstotkov. Tako se je financiranje PKO zopet oddaljilo od ciljev Nacionalnega programa športa v Sloveniji (2000), po katerem naj bi delež javnih financ znašal 25 odstotkov.

Sredstva Mestne občine Ljubljana

Na podlagi mestnega proračuna MOL vsako leto izda javni razpis za sofinanciranje projektov in programov na različnih področjih v MOL. Eno od teh področij je tudi šport. Pravilnik o merilih za vrednotenje in sofinanciranje izvajanja letnega programa športa v MOL (2007) je bil objavljen v Ur. l. RS št. 41/2007. Višina sofinanciranja posameznih vsebin ter strokovnih in razvojnih nalog se izračuna na podlagi točkovnega sistema, ki je sestavni del tega pravilnika. Višina sredstev je določena s številom točk, ki jih društva dobijo na razpisu. V letu 2007 je bila ena točka ovrednotena s 3,94 evri, kar je približno 6 odstotkov manj kot prejšnje leto, saj

je bila leta 2006 ena točka ovrednotena s 4,17 evri. Vrednost točke določi župan na podlagi celotnega sprejetega mestnega proračuna.

Sredstva, razvidna iz tabele 14, ki jih je PKO dobil na javnem razpisu za sofinanciranje programov v MOL za leto 2007 s področja športa, so določena za naslednje vsebine, razvojne in strokovne naloge:

Tabela 14: Sredstva MOL ki jih je PKO dobil na razpisu leta 2007

Vsebine, razvojne in strokovne naloge	Sredstva v EUR
Športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport	42.576
Kakovostni šport	1.970
Delovanje športnih društev, zvez športnih društev in občinske športne zveze	394
Šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov	236
Promocijska dejavnost v športu	788
Skupaj	45.964

Vir: Sklep o sofinanciranju programov v MOL za leto 2007 s področja športa, 2007, str. 6.

1. S sredstvi za sofinanciranje programov športne vzgoje otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, se sofinancirata prednostni in neprednostni program. Prednostni program športa vključuje športnice in športnike, ki imajo željo in sposobnosti za doseganje vrhunski ravni primerljivih rezultatov, ob upoštevanju materialnih zmožnosti MOL.
2. Do sofinanciranja kakovostnega športa so upravičeni izvajalci v individualnih panogah prednostnega programa, ki imajo na zadnji dan roka za prijavo na javni razpis včlanjene kategorizirane športnike državnega razreda, ki so navedeni v zadnjih oktobrskih obvestilih OKS. Financira pa se le 15 najboljših plavalcev v MOL, ki imajo državni razred. PKO je dobila na razpisu 2007 sredstva za 5 plavalcev.
3. Sofinancira se delovanje društev, zveze športnih društev in občinske športne zveze. Društva so upravičena do sredstev za delovanje glede na število članov. PKO spada v najvišji razred (nad 200 članov), saj je v letu 2007 imel 377 članov.
4. Sredstva za šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov so namenjena za plačilo seminarjev in izobraževanje trenerjev, katerih stroški pa so v PKO precej višji od sredstev, ki jih je podelila MOL na razpisu 2007.
5. S sredstvi za programe promocijske dejavnosti so mišljena sredstva, ki jih je PKO dobil za organiziranje njihovega tradicionalnega dvodnevnega plavalnega mitinga Miklavž.

Mestna občina pa izvajalcem zagotavlja tudi brezplačno uporabo športnih objektov, ki so v lasti ali upravljanju MOL, v obsegu sprejetega letnega programa. V primeru plavanja, MOL

zagotavlja brezplačno uporabo prog v bazenu Tivoli in na bazenu Kodeljevo.

PKO je tako v letu 2007 imel sofinanciranih 4.122 ur v letnem 50m bazenu in le 1.897 ur v 25m bazenih. 4.302 ur je imel sofinanciranih na bazenu Kodeljevo, kjer poteka vadba večine tekmovalnega programa (štiri selekcije) in 1.717 ur v bazenu Tivoli. Skupaj torej 6.019 ur od 13.187 kolikor jih je MOL namenila v brezplačno uporabo vsem plavalnim društvom v Ljubljani v letu 2007.

PKO ima torej v MOL kar 45,6 odstotni delež pri brezplačni uporabi prog bazenov. Delež je visok, pa vendar je treba omeniti, da je PKO daleč najštevilčnejši plavalni klub v Ljubljani in da s progami, ki jih dobi brezplačno v uporabo, ne pokrije niti vadbe tekmovalnih selekcij, kaj šele ostalega programa.

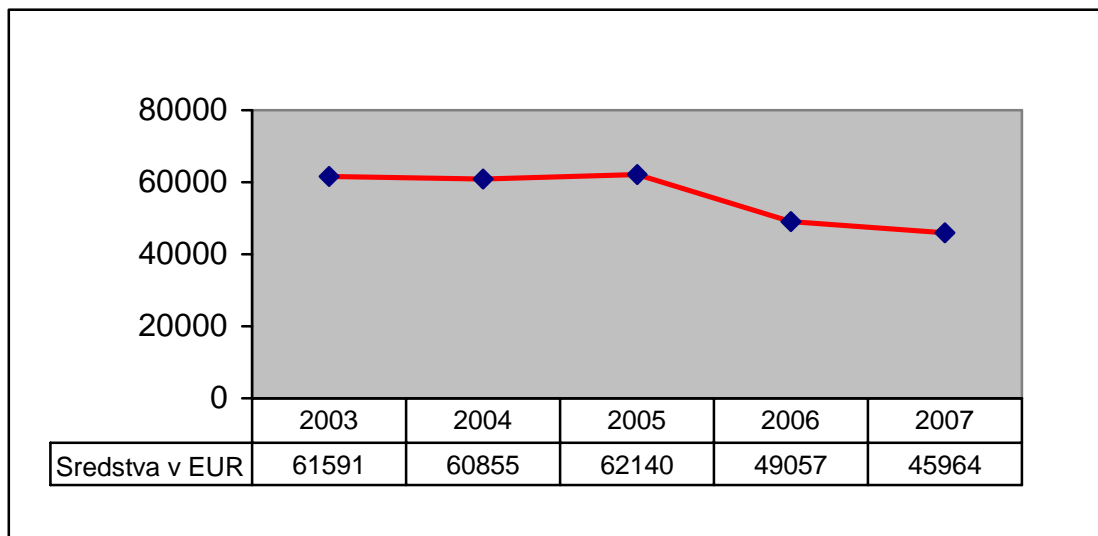
Trend in problemi financiranja s strani MOL-a

Poglavitni problem, ki se pojavlja pri dodelitvi sredstev s strani MOL-a je, da MOL v zadnjem času prepozno sprejema proračun za naslednje proračunsko leto. Tako se razpis za dodelitev sredstev v zadnjem času izvede šele v mesecu aprilu, sklep pa se objavi sredi leta. Tako športna društva dobijo sredstva za sofinanciranje celega leta šele v drugi polovici leta, kar predstavlja velik problem. V letu 2007 so športna društva na svoje račune prejemale denar šele v v drugi tretjini svojih že izpeljanih programov za leto 2007. Sklep o razdelitvi sredstev je bil namreč objavljen šele 18. julija 2007.

PKO je tako v začetku leta 2007 ostal brez večine težko pričakovanih sredstev in tako kot nekaj drugih društev je PKO moral najeti posojilo za normalno delovanje kluba. Na začetku leta 2007 je sicer PKO prejel nekaj sredstev s strani MOL-a na podlagi začasnega financiranja športa v lokalnih skupnostih. Ministrstvo za šolstvo in šport je namreč določilo, da če občina ne sprejme proračuna pred začetkom proračunskega leta, na katerega se nanaša, se financiranje funkcij občine začasno nadaljuje na podlagi proračuna za preteklo leto in za iste programe kot v preteklem letu. MOL se v celoti tega ni držala in tako je PKO ostal brez javnih sredstev za program športa skoraj pol leta. Sklep o sofinanciranju programov v MOL za leto 2007 s področja športa (2007) bi moral biti sprejet pred začetkom leta 2007, društva pa bi sredstva dobljena na razpisu, morala dobivati mesečno kot t.i. dvanajstine. Kot pa sem že omenil, je bil sklep o razdelitvi sredstev objavljen šele v mesecu juliju. Torej vsaj sedem mesecev prepozno.

Še večji problem pa predstavlja trend nižanja sredstev s strani MOL-a. Iz Slike 10 na strani 38 je lepo razvidno, da so se v zadnjih petih letih proračunska sredstva MOL-a znižala kar za 34 odstotkov. Kljub temu pa PKO ostaja med petnajstimi največjimi prejemniki sredstev za sofinanciranje programov v MOL s področja športa. V letu 2007 so bili izbrani programi 285-ih društev (Športna Zveza Ljubljana, 2008).

Slika 10: Dodeljena proračunska sredstva MOL-a plavalnemu klubu Olimpija od leta 2003 do 2007

Vir: Interno gradivo Športne zveze Ljubljana, 2008.

Donacije PKO v letu 2007 so znašale 13.271 evra, oz. kar za 50,7 odstotka več kot prejšnje leto (8.805 evrov). Donacije so predvsem individualne narave, katere podjetja oz posamezniki nakažejo klubu za določene »perspektivne« plavalce. Več donacij je bilo zbranih tudi zaradi udeležbe dveh plavalk in njunega trenerja na univerzijadi v Bangkoku. Nekaj donacij pa PKO dobi tudi na račun vsakoletne organizacije mednarodnega mitinga Miklavž.

Dotacije iz drugih fundacij, skladov in ustanov so v letu 2007 znašale 11.008 evrov in so bile minimalno višje kot v letu 2006. Večino dotacij je PKO prejel s strani Plavalne zveze Slovenije in sicer za organizacijo posameznih prireditev in plavalnih programov, kot so: plavalni cooperjev test, plavalni program Zlati sonček, soorganizacija letnega državnega prvenstva 2007.

Članarine in prispevki članov so predstavljali kar 65 odstotkov vseh finančnih virov PKO. Med članarine in prispevke članov sodijo tako vavnine tekmovalnega programa, rekreacijske in veteranske sekcije kot tudi plačila začetnih in izpopolnjevalnih tečajev (tečajnine).

Višina vavnine tekmovalnega programa za leto 2007 (od januarja do decembra) je bila izračunana na osnovi doseženega najboljšega rezultata plavalca v letni sezoni 2005/2006 (vrednost vavnine je veljala za obdobje od januarja 2007 do julija 2007) in letni sezoni 2006/2007 (vavnina je veljala od septembra 2007 do decembra 2007). Plavalna sezona namreč traja od meseca septembra do konca meseca julija prihodnjega leta. Vavnina za računovodsko leto 2007 je bila tako določena iz povprečja dveh vavnin (dveh različnih tekmovalnih sezon).

Pod rezultate dosežene v letni sezoni se štejejo doseženi rezultati v 50m bazenu v olimpijskih disciplinah.

Plavalci so razdeljeni v več skupin, glede na njihov dosežen najboljši rezultat. Dosežek se meri s pomočjo točk Plavalne zveze Slovenije (1000 točk predstavlja svetovni rekord).

Skupine:

1. skupina: nad 700 točk - plavalci so oproščeni vadbine.
2. skupina: 600-700 točk: - vadbina v višini 36 evrov.
3. skupina: 500-600 točk: - vadbina v višini 44 evrov.
4. skupina: 400-500 točk: - vadbina v višini 48 evrov.
5. skupina: 300-400 točk: - vadbina v višini 52 evrov.
6. skupina: 200-300 točk: - vadbina v višini 56 evrov.
7. skupina: pod 200 točk: - vadbina v višini 60 evrov.

Vadbine tekmovalcev v letu 2007 so predstavljale približno 38 odstotkov vseh prihodkov pridobljenih s članarinami in prispevki članov oziroma le 25 odstotkov vseh prihodkov PKO. Potrebno je tudi omeniti, da tekmovalna sezona traja približno 10 mesecev. V mesecu avgusta so tekmovalci tako oproščeni plačevanja vadbine, v mesecu septembru pa plačajo le polovično vadbino, saj vadba v tem mesecu poteka večinoma na suhem.

Iz vsega tega je lepo razvidno, da tekmovalne programe podpirajo predvsem vadbine in tečajnine pridobljene s strani plavalnih tečajev, izpopolnjevalne šole in vadbine rekreacijskih skupin. Brez te podpore, bi tekmovalni program propadel.

Računovodski izkazi in davčna obveznost

Kakor vsa društva mora tudi PKO vsako leto do konca marca oddati pristojnemu organu letno poročilo, ki vsebuje bilanco stanja, izkaz poslovnega izida s pojasnili za preteklo leto in poslovno poročilo. Finančno poslovanje PKO vodi računovodstvo Akademske športne zveze Olimpija.

Vsako leto PKO do 31. marca predloži tudi obračun davka od dohodka pravnih oseb izpostavi DURS-a, kjer ima sedež, za preteklo leto.

3.3 Financiranje športne prireditve MIKLAVŽ 2006

Športna prireditev MIKLAVŽ je tradicionalni dvodnevni mednarodni plavalni miting, ki ga PKO vsako leto organizira v prvem vikendu meseca decembra.

Miklavž 2006 je bil tako že 15-ti po vrsti in kot vsako leto je bil organiziran v bazenu Tivoli v Ljubljani. Na mitingu je bilo prijavljenih kar 675 mladih plavalcev iz 27 klubov in 9 držav in je nedvomno največje plavalno tekmovanje v Sloveniji v tej starostni kategoriji.

Viri financiranja prireditve Miklavž 2006 so bili:

- dohodki od štartnin plavalcev,
- dohodki od prodaje štartnih list,
- dohodki od srečelova,
- donatorji,
- MOL kot vir proračunskega denarja.

Celotni prihodki prireditve Miklavž 2006 so znašali 10.011,84 evra.

Na strani odhodkov pa so bili:

- prenočišče in hrana za nekatere tuje ekipe,
- merjenje rezultatov,
- medalje,
- praktične nagrade za najboljše udeležence,
- pogostitev trenerjev in delegatov,
- pijača,
- štartne liste,
- mape za delegate,
- darilne vrečke,
- banjice za obleko,
- drobni material.

Celotni odhodki so znašali 3.840,38 evra.

V primeru prireditve Miklavž 2006 je šlo za dobičkonosen projekt oz. športno prireditev, saj PKO Zavodu Tivoli ni rabil plačati najemnine bazena, prav tako pa je tu bilo prisotno prostovoljno delo večine članov PKO, ki bi sicer predstavljalo kar zajeten strošek pri organizaciji.

3.4 Težave pri delovanju in možnosti za izboljšanje financiranja in s tem delovanja organizacije

Največji problem pri poslovanju oziroma delovanju društva predstavlja ovira, da je PKO trenutno dosegel svoj maksimum pri izvajanju svojih storitev, saj je prostorsko omejen. V Mestni občini Ljubljana je premalo bazenov oz. prostora za nemoteno širjenje dejavnosti. Problem je tudi, da klubi nimajo svojih prostorov, bazenov, ampak z večino športne infrastrukture v MOL upravlja Zavod Tivoli. Stanje se lahko v nekaj letih izboljša, če bo MOL obnovila kopališče Kolezija.

Plavanje, kot vsi individualni športi, ni preveč zanimivo za sponzorje in donatorje. Nezainteresiranost podjetij za vlaganje v plavanje, pa dodatno ovira še slovenska zakonodaja, ki je na prodočju športa izredno neugodna. Kot zanimivost naj omenim, da je PKO v svoji 33 letni zgodovini imel generalnega pokrovitelja le med leti 1989-1992. PKO trenutno tudi nima v svojih vrstah plavalca tipa Peter Mankoč, ki bi privabil več donatorjev oz. sponzorjev. Kot član akademske športne zveze Olimpija, bi moral plavalni klub pri iskanju sponzorjev izkoristiti ime ki ga nosi. Olimpija je eno najbolj prepoznavnih imen v športnem svetu, verjetno najbližje tudi širši javnosti.

Veliko težavo predstavlja tudi trend zmanjševanja javnih sredstev s strani MOL-a, a to ne predstavlja takega problema, kot prepozno izplačevanje sredstev. PKO je prisiljen, kot nekatera druga ljubljanska športna društva, na začetku leta najemati posojila, dokler ne dobi sredstev iz lokalnega proračuna. MOL se bo morala v prihodnje bolje držati ciljev Nacionalnega programa športa (2000) in povečati sredstva za področje dejavnosti športa. V Letnem programu športa za leto 2008 je predvidenih 3,7 milijona evrov sredstev za to dejavnost. Do leta 2012 je predvideno, da se bodo sredstva iz proračuna za športno dejavnost skoraj podvojila. PKO bi tako lahko dobil proračunska sredstva v takem obsegu, kot jih je pred leti že prejemal (leta 2003).

Zaradi povečanja stroškov tekmovalnega programa je bil PKO prisiljen prenehati kriti štartnine tekmovalcem z začetkom leta 2008. Izjeme so le »boljši« tekmovalci, ki so opravičeni plačevanja vavnine in imajo pokrite stroške tekmovanj. Posledično naj bi ostalo več sredstev za nemoteno delovanje kluba.

PKO bi lahko gospodinjstvom ponudil nove storitve, kot so organizirana šola v naravi (na slovenski obali), potapljaški tečaji, vendar je na tem področju že zelo velika konkurenca.

PKO bi lahko razširil svojo dejavnost s prodajo plavalne športne opreme, vendar trenutna zakonodaja omejuje društva, da si s pridobitno dejavnostjo neposredno zagotavljajo prihodke društva.

SKLEP

V diplomskem delu je bilo predstavljeno financiranje športa v Sloveniji. S pomočjo praktičnega primera, analizo financiranja plavalnega kluba Olimpija, želim bralcu ustvariti dovolj jasno sliko o proučevani tematiki. Naj na koncu samo povzamem glavne ugotovitve obravnavane tematike.

Financiranje športnih organizacij v Sloveniji se skozi leta ni bistveno spreminjalo. Njihova struktura že vrsto let ostaja na podobni ravni, spreminja se le višina posameznih virov. V grobem lahko vire financiranja razdelimo na javne in zasebne. Med vsemi finančnimi sredstvi

v slovenskem športu je največ zasebnih sredstev, to so sredstva gospodinjstev za nakup športnih izdelkov in storitev ter sredstva, ki jih podjetja namenijo za sponzorstvo in donatorstvo. Večino sredstev gospodinjstev neposredno ne prejmejo športne organizacije, pač pa druge, ki se ukvarjajo s trgovino, turizmom, proizvodnjo, a jih kljub temu štejemo k financiranju športa. Največ denarja s strani sponzorjev in donatorjev, pa dobijo najbolj popularne športne panoge, kot so smučanje, košarka in nogomet, ki pa niso vedno tudi najuspešnejše.

Glavni vir javnofinančnih sredstev v Sloveniji ostajajo lokalne skupnosti, ki za financiranje programov športa namenijo ustrezne dele svojih proračunov in tako podpirajo športne organizacije v svojem območju. Sredstvom lokalnih skupnosti sledijo sredstva iz državnega proračuna, nekaj pa primakne tudi Fundacija za šport.

Opozoriti je treba tudi na temno točko slovenskega športa, ki bi jo bilo treba v prihodnosti odpraviti. To je neugodna davčna zakonodaja, ki je v veliki meri pripomogla k prepočasnemu razvoju športa in z njim povezanih aktivnosti. Ne samo, da naša država namenja premalo izdatkov iz državnega proračuna za športne aktivnosti, temveč z neugodno davčno politiko zavira vlaganje v omenjene kategorije, tudi s strani zasebnega sektorja.

Eden izmed športnih društev, ki delujejo v Mestni občini Ljubljana, je tudi plavalni klub Olimpija, ki se sooča s podobnimi problemi kot večina ljubljanskih društev. Plavalni klub sodi med najštevilčnejša športna društva v Ljubljani, ustanovljen je bil leta 1975 in deluje pod okriljem Akademске športne zveze Olimpija.

Ugotovil sem, da je za plavalno društvo značilen model zasebnega financiranja, saj so poglavitni viri finančnih sredstev gospodinjstva, ki z vladninami in tečajninami klubu zagotavljajo kar dobrih 65 odstotkov vseh prihodkov. Mnogo premalo je donatorskih in predvsem sponzorskih sredstev, saj plavanje v Ljubljani ne sodi med sponzorsko najzanimivejše športne panoge. Opozoriti je tudi treba na slabo stanje financiranja s strani Mestne občine Ljubljana, saj se delež sredstev iz lokalnega proračuna, ki jih dobi plavalni klub Olimpija, že nekaj let nenehno zmanjšuje. V MOL sicer trdijo, da je razvoj športa v Ljubljani nujno potreben, pa vendar je stanje vsako leto slabše, saj glede na nov potek sprejemanja proračuna športna društva na svoje račune prejmejo denar za sofinanciranje programov šele v drugi tretjini svojih že izpeljanih programov. Če temu dodamo še slabo stanje športne infrastrukture v Ljubljani, ki v primeru plavalnega kluba Olimpija celo omejuje društvo pri širjenju in izvajanju svoje dejavnosti, lahko sklepamo, da takšna športna društva nimajo pred sabo prav svetle prihodnosti.

LITERATURA IN VIRI

1. *Analiza vrhunškega športa na območju MOL 2007*. (2008). Športna zveza Ljubljana. Najdeno 19. januarja na spletnem naslovu <http://www.szlj.si/uploaded/1181810987ANALIZAVS2007Mihazadnja.doc>.
2. Bednarik, J. (1999). *Nekateri vidiki financiranja in organiziranosti športa v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
3. Bednarik, J. et al. (1998). *Ekonomski pomen slovenskega športa: Sponzorski potenciali slovenskega športa*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
4. Bednarik, J. et al. (2000). *Izdatki za šport v Sloveniji: nekatere značilnosti financiranja in organiziranosti slovenskih športnih organizacij*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
5. Bednarik, J. & Kolenc, M. (2006). *Financiranje športa*. *Markokolenc.sportblog*. Najdeno 10. januarja 2008 na spletnem naslovu <http://markokolenc.sportblog.si/2006/11/23/financiranje-sporta-na-3-konferencisporto-v-mariboru/>.
6. Bon, M., Kolenc, M., Peršolja, B. & Tomc, G. (2008) *Predlog strategije razvoja športa v Mestni občini Ljubljana od 2008 do 2012*. MOL. Najdeno 5. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.ljubljana.si/file/737531/Sport-2012-mol.pdf>.
7. Čižman, M. (2007). Računovodske rešitve v društvih in invalidskih organizacijah v letu 2007. *IKS, 2007 (5)*, 7-27.
8. Dimovski, V. (2002). Management neprofitnih organizacij. V M. Stane (ur.), *Management: nova znanja za uspeh* (str. 694-701). Radovljica: Didakta.
9. Fundacija za Šport. Najdeno 15. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.fundacijazasport.org/>.
10. Hreščak, A. (2008, 17. maj). Športna društva niso zadovoljna s skupnim upravljavcem. *Dnevnik*, str. 10.
11. Hrovatin, N. (2002). Ekonomski vidiki menedžmenta nevladnih organizacij. V D. Jalovac (ur.), *Jadranske po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij* (str. 71-92). Koper: Visoka šola za management.
12. Kamnar, H. (1999). *Javni zavodi med državo in trgovino*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
13. Kolarič, Z., Megluč Črnak, A. & Vojnovič, M. (2002). Zasebne neprofitno - volonterske organizacije v mednarodni perspektivi. Ljubljana: FDV.
14. Kolenc, M. (2006). Športnik s.p. »med ponudbo in povpraševanjem«. *Markokolenc.-sportblog*. Najdeno 10. januarja 2008 na spletnem naslovu <http://markokolenc.sportblog.si/2006/10/13/sportnik-sp-med-ponudbo-in-povprasevanjem/>.
15. Kolenc, M. (2007). *Financiranje športnih organizacij »med ponudbo in povpraševanjem«*. *Markokolenc.sportblog*. Najdeno 10. januarja 2008 na spletnem naslovu <http://markokolenc.sportblog.si/2007/03/07/med-ponudbo-in-povprasevanjem/>.

16. *Letni program športa v RS za leto 2007. (2008).* Ministrstvo za šolstvo in šport. Najdeno 16. maja 2008 na spletnem naslovu http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/sport/.
17. *Letno poročilo o delu fundacije za šport v letu 2006. (2006).* Fundacija za Šport. Najdeno 5. aprila 2008 na spletnem naslovu http://www.fundacijazasport.org/index.php?option=com_content&task=view&id=46&Itemid=51.
18. *Letno poročilo plavalnega kluba Olimpija (PKO) za leto 2007. (2008).* Interno gradivo plavalnega kluba Olimpija. Ljubljana: PKO.
19. Majhen, D. (2007). *Zunanje izvajanje dejavnosti: primer zasebnega športnega dela.* [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Mihajlović, N. (2008). Odmev: Država s športom ravna bolj mačehovsko kot z gospodarstvom. *Finance*. Najdeno 15. maja 2008 na spletnem naslovu http://www.finance.si/209328/Odmev_Dr%BEava_s_%B9portom_ravna_bolj_ma%E8ehovsko_kot_z_gospodarstvom.
21. Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji. (2000). *Uradni list RS.* (Št. 24/2000, 17. marec 2000).
22. *Podatki o številu poslovnih subjektov, vpisanih v Poslovni register Slovenije na dan 31. 12. 2007. (2008).* Ajpes. Najdeno 25. marec 2008 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/docDir/Statisticno_raziskovanje/PRS/PRSpodatki_iz_poslovnega_registra_na_dan_31122007.pdf.
23. Pravilnik o merilih za vrednotenje in sofinanciranje izvajanja letnega programa športa v Mestni občini Ljubljana. (2007). *Uradni list RS.* (Št. 41/2007, 11. maj 2007).
24. Retar, I. (2006). *Uspešno upravljanje športnih organizacij.* Koper: Univerza na Primorskem.
25. *Revizijsko poročilo: Kdo in kako uresničuje javni interes na področju športa. (2006).* Računsko sodišče RS. Najdeno 15. maja 2008 na spletnem naslovu <http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K04567003C433729EC1257186001BCA2C>.
26. Rus, V. (1994). Management v neprofitnih organizacijah. V M. Stane, *Management* (str. 938-973). Radovljica: Didakta.
27. *Sklep o sofinanciranju programov v MOL za leto 2007 s področja športa. (2007).* Mestna občina Ljubljana. Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.ljubljana.si/file/681854/sport2007.pdf>.
28. Slovenski računovodski standard 33. (2007). *Uradni list RS.* (Št. 3/2007, 12. januar 2007).
29. Slovenski računovodski standard 36. (2005). *Uradni list RS.* (Št. 118/2005, 27. december 2005).
30. Strel, J. et al. (1997). *Šport v Sloveniji 92-96.* Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
31. Šešok, D. (2008). *Analiza finančnega stanja športa v Sloveniji.* Interno gradivo Olimpijskega komiteja Slovenije. Ljubljana: OKS.
32. Šporar, P. (2002). Oris aktualnega dogajanja na področju nevladnih organizacij v Sloveniji in trendi za prihodnost. V D. Jalovac (ur.), *Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij* (str. 313-338). Koper: Visoka šola za management.

33. Športna zveza Ljubljana. Najdeno 17. decembra 2007 na spletnem naslovu <http://www.szlj.si/>.
34. Šugman, R. et al. (2002). *Športni menedžment*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
35. Šugman, R. et al. (2006). *Športni menedžment*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
36. Trstenjak, V. (1998). Pravne podlage nevladnih organizacij v Sloveniji. *Neprofitni management*, 1 (2/3), 59-61.
37. Trunk Širca, N. & Tavčar, M. (1998). *Management nepridobitnih organizacij*. Koper: Visoka šola za management.
38. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 117/2006, 16. november 2006).
39. Zakona o davku na dodano vrednost. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 117/2006, 16. november 2006).
40. Zakon o društvih. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 61/2006, 13. junij 2006).
41. Zakon o gospodarskih družbah. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 42/2006, 19. april 2006).
42. Zakon o računovodstvu. (1999). *Uradni list RS*. (Št. 23/1999, 8. april 1999).
43. Zakon o športu. (1998) *Uradni list RS*. (Št. 22/1998, 10. marec 1998).
44. Zakon o ustanovah. (2005). *Uradni list RS*. (Št. 70/2005, 16. julij 2005).
45. Zakon o zavodih. (1991). *Uradni list RS*. (Št. 12/1991, 6. september 1991).
46. Žnidaršič Kranjc, A. (1996). *Ekonomika in upravljanje neprofitne organizacije*. Postojna: Dej.